

Suvestinė redakcija nuo 2018-02-01 iki 2018-09-30

Įstatymas paskelbtas: TAR 2016-07-05, i. k. 2016-18825

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽIMTUMO ĮSTATYMAS

2016 m. birželio 21 d. Nr. XII-2470
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas nustato pagrindines užimtumo formas ir jų sistemą, darbo ieškančių asmenų užimtumo rėmimo sistemos teisinius pagrindus, jos tikslą, uždavinius, užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių subjektų funkcijas, darbo rinkos paslaugų teikimo ir užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo organizavimą ir finansavimą, atsakomybę už nelegalų darbą, užsieniečių įdarbinimo tvarkos pažeidimus, nedeklaruotą darbą ir nedeklaruotą savarankišką veiklą.

2. Šiuo įstatymu nustatytos darbo rinkos paslaugos ir užimtumo rėmimo priemonės taikomos:

1) Lietuvos Respublikos piliečiams, Europos Sąjungos ar Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybių narių piliečiams ir jų šeimos nariams, gyvenantiems Lietuvos Respublikoje;

2) Lietuvos Respublikos piliečiams, Europos Sąjungos ar Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybių narių piliečiams ir jų šeimos nariams, gyvenantiems kitoje Europos Sąjungos ar Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybėje narėje, jeigu jų paskutinio darbdavio nuolatinė buveinė arba paskutinė savarankiškos veiklos vykdymo vieta buvo Lietuvos Respublikoje;

3) leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje turintiems užsieniečiams, kurie pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus atleidžiami nuo pareigos įsigyti leidimą dirbti Lietuvos Respublikoje;

4) darbdaviams, kurių nuolatinė buveinė yra Lietuvos Respublikoje, ir darbdaviams fiziniams asmenims, kurie yra nuolatiniai Lietuvos Respublikos gyventojai.

3. Šio įstatymo nuostatos dėl konsultavimo apie sezoninį darbą paslaugų teikimo taikomos ir užsieniečiams, atvykstantiems į Lietuvos Respubliką dirbti sezoninių darbų, nuostatos dėl laisvų darbo vietų registravimo, informavimo ir tarpininkavimo įdarbinant paslaugų teikimo taikomos ir darbdaviams, vykdančioms veiklą Europos ekonominės erdvės valstybėse narėse ir Šveicarijos Konfederacijoje.

4. Atsakomybė už nelegalų darbą, užsieniečių įdarbinimo tvarkos pažeidimus, nedeklaruotą darbą ir nedeklaruotą savarankišką veiklą taikoma visiems asmenims, veikiantiems Lietuvos Respublikos teritorijoje.

5. Šio įstatymo nuostatos yra suderintos su šio įstatymo priede nurodytais Europos Sąjungos teisės aktais.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Užimtumas** – atlygintina arba neatlyginta teisėta fizinio asmens savarankiška, iš dalies savarankiška arba priklausoma veikla, kuria asmuo užsidirba pragyvenimo lėšų, taip pat veikla, kuria asmuo užsiima siekdamas įgyti darbinių ar profesinių įgūdžių, arba kita tęstinė veikla, kurią asmuo vykdo įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka.

2. **Užimtumo forma** – asmens veiklos, kurią vykdydamas asmuo yra laikomas užimtu, būdas.

3. **Užimtumo rėmimo politika** – darbo rinkos paslaugų, užimtumo rėmimo priemonių, kitų ekonominių ir socialinių priemonių, taikomų siekiant didinti darbo ieškančių asmenų užimtumą, mažinti nedarbą, švelninti neigiamas jo pasekmes, visuma.

4. **Užimtumo rėmimo sistema** – darbo ieškančių asmenų užimtumui remti taikomų teisinių, ekonominių, socialinių ir organizacinių priemonių visuma.

II SKYRIUS

UŽIMTUMO FORMOS IR JŲ SISTEMA

3 straipsnis. Užimtas asmuo

1. Asmuo yra laikomas užimtu, jeigu jis užsiima bent viena šių užimtumo formų veikla:

- 1) dirba pagal darbo sutartį arba darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu;
- 2) yra savarankiškai dirbantis asmuo;
- 3) užsiima neatlygintinio užimtumo veikla.

2. Asmenų užimtumo pagal kiekvieną iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų užimtumo formų ypatumus, kurių nereglamentuoja šis įstatymas, nustato specialūs įstatymai ir kiti teisės aktai.

4 straipsnis. Asmenys, dirbantys pagal darbo sutartis ir darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu

1. Asmuo yra laikomas dirbančiu, jeigu jis dirba pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu.

2. Darbo sutarties sąvoką, darbo sutarties sudarymo, vykdymo ir pasibaigimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos darbo kodeksas.

3. Darbo santykiams prilyginti teisiniai santykiai yra šie:

1) valstybės tarnybos santykiai, kurių ypatumus nustato Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas ir atitinkami tarnybos statutai;

2) profesinės karo tarnybos santykiai, kurių ypatumus nustato Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymas;

3) dėl valstybės politikų darbo susiklostantys teisiniai santykiai, kurių ypatumus nustato specialūs įstatymai, išskyrus atvejus, kai savivaldybės tarybos nario pareigos atliekamos neatlygintinai;

4) dėl valstybės pareigūnų darbo susiklostantys teisiniai santykiai, kurių ypatumus nustato specialūs įstatymai;

5) dėl teisėjų darbo susiklostantys teisiniai santykiai, kurių ypatumus nustato Lietuvos Respublikos teismų įstatymas ir kiti įstatymai;

6) diplomatinės tarnybos santykiai, kurių ypatumus nustato Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymas ir kiti įstatymai;

7) dėl kriminalinės žvalgybos slaptųjų dalyvių darbo susiklostantys teisiniai santykiai, kurių ypatumus nustato Lietuvos Respublikos kriminalinės žvalgybos įstatymas;

8) dėl asmenų, deleguotų į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas, tarnybos susiklostantys teisiniai santykiai, kurių ypatumus nustato Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymas ir kiti įstatymai;

9) dėl asmenų, atlygintinai einančių narystės pagrindu renkamasias pareigas ar paskirtų į apygardų, apylinkių rinkimų, savivaldybių rinkimų, į miestų, rajonų referendumo komisijas, tarnybos susiklostantys teisiniai santykiai, kurių ypatumus nustato Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymas, Lietuvos Respublikos Prezidento rinkimų įstatymas, Lietuvos Respublikos rinkimų į Europos Parlamentą įstatymas, Lietuvos Respublikos savivaldybių tarybų rinkimų įstatymas ir Lietuvos Respublikos referendumo įstatymas;

10) darbas, dirbamas teismo nuteistųjų Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse nustatyta tvarka;

11) darbas, dirbamas asmenų, esančių socialinės ir psichologinės reabilitacijos įstaigose.

5 straipsnis. Savarankiškai dirbantys asmenys

Savarankiškai dirbantis asmuo yra fizinis asmuo, kuris užsiima šia pagal savo pobūdį ir turinį neturinčia darbo santykiams ar darbo santykiams prilyginamiems teisiniams santykiams būdingo darbą atliekančio asmens pavaldumo asmeniui, kurio naudai yra atliekamas darbas, požymio veikla, kuriai būdingas tęstinumas ir (ar) kartotinumai bei galimybė tokią veiklą vykdyti ateityje:

- 1) individualia veikla;
- 2) veikla įsteigus juridinį asmenį ar kitą organizacinę struktūrą arba vykdant veiklą, kitaip susijusią su veikla juridiniame asmenyje;
- 3) veikla pagal paslaugų kvitus teikiant žemės ūkio ir miškininkystės paslaugas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo pagal paslaugų kvitą įstatymo nustatyta tvarka.

6 straipsnis. Individuali veikla

1. Individuali veikla yra ši savarankiška fizinio asmens veikla:
 - 1) savarankiška kūryba, kuri yra susijusi su savarankiška kūriniais, kurie gali būti autorių teisių objektas, kūrimu ir turtinių teisių į savo sukurtus kūrinius perdavimu arba jų suteikimu;
 - 2) veikla pagal laisvąją profesiją, kuria reikiama kvalifikaciją turintys fiziniai asmenys verčiasi asmeniškai, atsakingai ir profesiniu atžvilgiu nepriklausomai, teikdami intelektines paslaugas klientams ir visuomenei, įskaitant teisinę, apskaitininko, auditoriaus, buhalterio, lobisto, finansų konsultanto, mokesčių konsultanto, architekto, inžinieriaus, dizainerio, psichologo, žurnalisto, maklerio, brokerio, įmonių bankroto administratoriaus, įmonių restruktūrizavimo administratoriaus ir panašią veiklą;
 - 3) savarankiška sporto veikla, kuri yra susijusi su tam tikros fizinės ar protinės veiklos, grindžiamos tam tikromis taisyklėmis ir organizuojamos tam tikra specialiai šiai veiklai nustatyta forma, atlikimu, rengimosi varžyboms ir dalyvavimo varžybose veikla, išskyrus sporto veiklą pagal darbo sutartį dėl sportinės veiklos;
 - 4) savarankiška atlikėjo veikla, kuri yra susijusi su atlikėjo rengimosi viešam pasirodymui ir dalyvavimo viešame pasirodyje veikla. Atlikėjais nelaikomi fiziniai asmenys, dalyvaujantys kuriant kūrinį arba rengiantis viešam pasirodymui, tačiau nedalyvaujantys kūrinį atliekant viešai ar viešai pasirodant;
 - 5) savarankiška trenerio veikla, kai treneris nėra sudaręs darbo sutarties dėl trenerio darbo su organizacija, kuri vykdo kūno kultūros ir sporto pratimus;

6) mokslinė ir kita panašaus pobūdžio savarankiška veikla, kuri nepriskiriama veiklai pagal laisvąją profesiją;

7) kita savarankiška komercinė arba gamybinė veikla, išskyrus nekilnojamųjų pagal prigimtį daiktų pardavimo ir (ar) nuomos veiklą, taip pat finansinių priemonių sandorius;

8) žemės ūkio veikla.

2. Asmuo užsiima individualia veikla mokesčių įstatymų nustatyta tvarka.

7 straipsnis. Veikla įsteigus juridinį asmenį ar kitą organizacinę struktūrą arba vykdant veiklą, kitaip susijusią su veikla juridiniame asmenyje

Asmuo pagal šį įstatymą yra laikomas užimtu, jeigu jis yra įsteigęs šios teisinės formos juridinį asmenį arba yra jo dalyvis ar dalyvauja kitos organizacinės struktūros veikloje arba vykdo šią veiklą, kitaip susijusią su veikla juridiniame asmenyje:

- 1) yra individualios įmonės savininkas;
- 2) yra mažosios bendrijos, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos tikrasis narys;
- 3) yra partneris pagal jungtinės veiklos sutartį, išskyrus ūkininko ar žemės ūkio valdos partnerį;
- 4) yra juridinio asmens valdymo organo narys ir už šią savo veiklą gauna atlygį;
- 5) yra kooperatinės bendrovės narys, kuris vykdo ūkines operacijas su kooperatine bendrove;
- 6) yra šeimos dalyvis;
- 7) yra juridinio asmens dalyvis ir pagal įstatymus ir juridinio asmens steigimo dokumentus turi teisę į juridinio asmens pelno dalį.

8 straipsnis. Individuali žemės ūkio veikla

Individuali žemės ūkio veikla – tai veikla, kurią vykdo fizinis asmuo, teisės aktų nustatyta tvarka įregistravęs žemės ūkio valdą, ūkininko ūkį ar ūkinius gyvūnus arba tapęs ūkininko partneriu ar žemės ūkio valdos partneriu.

9 straipsnis. Neatlygintinis asmenų užimtumas

Užimtu yra laikomas asmuo, kuris vykdo šią neatlygintinę veiklą:

- 1) stažuojasi, sudaręs stažuotės sutartį;
- 2) atlieka visuomenei naudingą veiklą;
- 3) atlieka darbą kaip darbo terapijos priemonę;
- 4) vykdo savanorišką veiklą;

- 5) atlieka praktiką, sudaręs savanoriškos praktikos sutartį;
- 6) atlieka praktiką, sudaręs profesinės veiklos praktikos sutartį;
- 7) užsiima profesine veikla profesinės adaptacijos laikotarpiu;
- 8) atlieka viešuosius darbus jam skyrus tokią administracinę nuobaudą Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka;
- 9) atlieka viešuosius darbus jam skyrus tokią bausmę Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Savanoriška praktika

1. Asmenys iki 29 metų turi teisę sudaryti savanoriškos praktikos sutartis su įmonėmis, įstaigomis, organizacijomis ar kitomis organizacinėmis struktūromis (toliau – įmonė), kuriose atliekama savanoriška praktika.

2. Jaunesni kaip 18 metų asmenys turi teisę sudaryti savanoriškos praktikos sutartį, jeigu tam neprieštarauja vaiko atstovas pagal įstatymą.

3. Įmonė, likus ne mažiau kaip vienai darbo dienai iki numatytos asmens savanoriškos praktikos atlikimo pradžios ir per 3 darbo dienas po savanoriškos praktikos atlikimo pabaigos, teisės aktų nustatyta tvarka informuoja Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) teritorinį skyrių, vykdančią šiame straipsnyje nustatytą savanoriškos praktikos sutartims keliamų reikalavimų laikymosi kontrolę, apie asmens savanoriškos praktikos pradžią ir pabaigą.

4. Šiame straipsnyje nustatyta tvarka savanorišką praktiką atliekantys asmenys yra draudžiami sveikatos bei nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialiniu draudimu valstybės lėšomis Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

5. Asmuo tuo pačiu metu gali atlikti savanorišką praktiką ne daugiau kaip pagal vieną savanoriškos praktikos sutartį. Savanoriškos praktikos sutartis su ta pačia įmone gali būti sudaroma ne daugiau kaip vieną kartą.

6. Savanoriškos praktikos sutarčių skaičius įmonėje negali viršyti 10 procentų visų įmonės darbuotojų skaičiaus, o jeigu įmonėje yra mažiau kaip 10 darbuotojų, toje įmonėje negali būti sudaryta ir galioti daugiau kaip viena savanoriškos praktikos sutartis.

7. Savanorišką praktiką atliekančio asmens sudarytos savanoriškos praktikos sutarties terminas arba bendras to asmens sudarytų savanoriškos praktikos sutarčių terminas negali būti ilgesnis kaip 2 mėnesiai per kalendorinius metus.

8. Asmuo gali sudaryti savanoriškos praktikos sutartį ne daugiau kaip 3 kartus, o bendras jo sudarytų savanoriškos praktikos sutarčių terminas negali būti ilgesnis kaip 6 mėnesiai.

9. Savanoriška praktika yra neatlygintina.

10. Savanoriškos praktikos atlikimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

III SKYRIUS

UŽIMTUMO RĖMIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS

UŽIMTUMO RĖMIMO IR STEBĖSENOS SISTEMA

Pakeistas skirsnio pavadinimas:

Nr. [XIII-890](#), 2017-12-14, paskelbta TAR 2017-12-28, i. k. 2017-21492

11 straipsnis. Užimtumo rėmimo sistemos tikslas ir uždaviniai

1. Užimtumo rėmimo sistemos tikslas – siekti visiško gyventojų užimtumo, mažinti jų socialinę atskirtį ir stiprinti socialinę sanglaudą.

2. Užimtumo rėmimo sistemos uždaviniai yra šie:

- 1) derinti darbo pasiūlą ir paklausą, siekiant išlaikyti darbo rinkos pusiausvyrą;
- 2) didinti darbo ieškančių darbingo amžiaus asmenų užimtumo galimybes.

3. Užimtumo rėmimo sistemos uždaviniai ir užimtumo rėmimo priemonės įgyvendinami ir darbo rinkos paslaugos teikiamos vadovaujantis moterų ir vyrų lygių galimybių bei nediskriminavimo principais.

12 straipsnis. Darbo rinkos paslaugos ir užimtumo rėmimo priemonės

1. Darbo rinkos paslaugos yra šios:

- 1) laisvų darbo vietų ir darbo ieškančių asmenų registravimas;
- 2) informavimas;
- 3) konsultavimas;
- 4) įsidarbinimo galimybių vertinimas;
- 5) tarpininkavimas įdarbinant;
- 6) individualios užimtumo veiklos planavimas.

2. Užimtumo rėmimo priemonės yra šios:

- 1) aktyvios darbo rinkos politikos priemonės;
- 2) užimtumo didinimo programos.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-890](#), 2017-12-14, paskelbta TAR 2017-12-28, i. k. 2017-21492

12¹ straipsnis. Užimtumo ir darbo rinkos stebėseną

1. Užimtumo ir darbo rinkos stebėsenos paskirtis – sudaryti sąlygas užimtumo rėmimo politikos subjektams priimti pagrįstus sprendimus. Užimtumo stebėseną, nurodytą šio straipsnio 2 dalyje, atlieka Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka. Darbo rinkos stebėseną atlieka užimtumo rėmimo politiką formuojančios, jos įgyvendinimą organizuojančios, koordinuojančios ir kontroliuojančios valstybės institucijos ir šią politiką įgyvendinančios institucijos ir įstaigos, nurodytos šio įstatymo 13 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies 1 ir 2 punktuose.

2. Užimtumo stebėseną apima:

- 1) Lietuvos gyventojų užimtumo būklės, kaitos, tendencijų vertinimą, atsižvelgiant į valstybės, savivaldybių, visuomenės ir ūkio poreikius;
- 2) Lietuvos gyventojų užimtumo prognozavimą;
- 3) užimtumo statistinių duomenų rinkimą, apdorojimą ir statistinės informacijos skelbimą.

3. Darbo rinkos stebėseną apima:

- 1) darbo ieškančių asmenų ir laisvų darbo vietų apskaitą, padėties darbo rinkoje vertinimą ir jos pokyčių prognozavimą;
- 2) darbo rinkos paslaugų teikimo ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo ir efektyvumo vertinimą.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XIII-890](#), 2017-12-14, paskelbta TAR 2017-12-28, i. k. 2017-21492

ANTRASIS SKIRSNIS

UŽIMTUMO RĖMIMO POLITIKĄ FORMUOJANTYS, JOS ĮGYVENDINIMĄ ORGANIZUOJANTYS, KOORDINUOJANTYS IR KONTROLIUOJANTYS BEI JĄ ĮGYVENDINANTYS SUBJEKTAI IR JŲ KOMPETENCIJA

13 straipsnis. Užimtumo rėmimo politiką formuojantys, jos įgyvendinimą organizuojantys, koordinuojantys ir kontroliuojantys bei ją įgyvendinantys subjektai

1. Užimtumo rėmimo politiką formuoja, jos įgyvendinimą organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja:

- 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybė;
- 2) Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija), kitos ministerijos.

2. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendina:

1) Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Lietuvos darbo birža), teritorinės darbo biržos, kitos valstybės institucijos ir įstaigos;

2) savivaldybių institucijos ir įstaigos;

3) kiti juridiniai ir fiziniai asmenys.

3. Užimtumo rėmimo politiką formuojančios, jos įgyvendinimą organizuojančios, koordinuojančios ir kontroliuojančios valstybės institucijos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, užimtumo rėmimo politiką formuoja konsultuodamosi su socialiniais partneriais.

4. Užimtumo rėmimo politiką formuojančios, jos įgyvendinimą organizuojančios, koordinuojančios valstybės institucijos ir ją įgyvendinančios institucijos ir įstaigos, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies 1 ir 2 punktuose, darbo rinkos paslaugų teikimo ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo efektyvumą vertina atlikdamos darbo ieškančių asmenų, darbdavių apklausas, statistinių duomenų analizę, organizuodamos mokslinius tyrimus ir šio vertinimo rezultatus skelbia viešai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

14 straipsnis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės kompetencija

Lietuvos Respublikos Vyriausybė:

1) teikia Lietuvos Respublikos Seimui užimtumo rėmimo politikos įgyvendinimą reglamentuojančių įstatymų projektus;

2) tvirtina valstybės užimtumo didinimo programas ir priima nutarimus, būtinus užimtumo rėmimui užtikrinti;

3) koordinuoja ministerijų, kitų valstybės institucijų ir įstaigų veiklą, susijusią su užimtumo rėmimu.

15 straipsnis. Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kitų ministerijų kompetencija

1. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija:

1) teikia pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl užimtumo rėmimo politikos įgyvendinimo;

2) koordinuoja, analizuoja ir kontroliuoja užimtumo rėmimo politikos įgyvendinimą pagal Europos Sąjungos užimtumo strategiją;

3) organizuoja ir finansuoja užimtumo rėmimo priemonių ir darbo rinkos paslaugų įgyvendinimą;

4) nustato darbo rinkos paslaugų teikimo, užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo, darbo rinkos stebėsenos sąlygas ir tvarką;

5) atlieka kitas teisės aktų jai nustatytas užimtumo rėmimo funkcijas.

2. Kitos ministerijos šio įstatymo nustatytas darbo rinkos paslaugas teikia ir užimtumo rėmimo sistemos tikslą, uždavinius ir užimtumo rėmimo priemones pagal savo kompetenciją įgyvendina vykdydamos įstatymų ir kitų teisės aktų joms pavestos valdymo srities funkcijas bei veiklą, susijusią su Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir bendrojo finansavimo lėšų panaudojimu.

16 straipsnis. Lietuvos darbo biržos, teritorinių darbų biržų, kitų valstybės institucijų ir įstaigų kompetencija

1. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendina Lietuvos darbo birža ir teritorinės darbo biržos.

2. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios biudžetinės įstaigos yra juridiniai asmenys, turintys sąskaitų banke, antspaudus ir savo simboliką.

3. Lietuvos darbo birža:

1) organizuoja teritorinių darbų biržų veiklą ir kontroliuoja, kaip jos teikia darbo rinkos paslaugas ir įgyvendina aktyvios darbo rinkos politikos priemones ir užimtumo didinimo programas;

2) nustato darbo ieškančių asmenų dalyvavimo aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse atrankos kriterijus ir tvarką bei darbdavių, pageidaujančių įgyvendinti aktyvios darbo rinkos politikos priemones, atrankos kriterijus ir tvarką;

3) vykdo šalies darbo rinkos ir įsitvirtinimo joje stebėseną;

4) kartu su savivaldybių institucijomis, socialiniais partneriais svarsto ir teikia pasiūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl priemonių užimtumo problemoms spręsti;

5) suteikia socialinės įmonės statusą ir teikia valstybės pagalbą socialinėms įmonėms Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka;

6) organizuoja užimtumo ir socialinių garantijų valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės atleidžiamiesiems darbuotojams įgyvendinimą Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka;

7) organizuoja ir koordinuoja profesinės rehabilitacijos paslaugų teikimą Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka;

8) išduoda leidimus dirbti Lietuvos Respublikoje ir priima sprendimus Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka;

9) atlieka kitas teisės aktų jai nustatytas funkcijas.

4. Teritorinė darbo birža:

1) teikia šiame įstatyme nustatytas darbo rinkos paslaugas ir įgyvendina šiame įstatyme nustatytas aktyvios darbo rinkos politikos priemones ir užimtumo didinimo programas;

2) vykdo jai priskirtos teritorijos darbo rinkos ir įsitvirtinimo joje stebėseną;

3) registruoja jai priskirtose teritorijose veikiančių įmonių grupės darbuotojų atleidimo atvejus;

4) rengia ir, suderinusi su Lietuvos darbo birža, tvirtina planuojamų įgyvendinti einamaisiais biudžetiniais metais aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo programas ir viešai jas skelbia;

5) atlieka kitas teisės aktų jai nustatytas funkcijas.

5. Kitos valstybės institucijos prisideda prie šiame įstatyme nustatyto užimtumo rėmimo sistemos tikslo ir uždavinių bei užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo vadovaudamosi šiuo įstatymu ir kitais teisės aktais.

17 straipsnis. Savivaldybių institucijų ir įstaigų kompetencija

Savivaldybių institucijos ir įstaigos dalyvauja įgyvendinant šio įstatymo 45, 46 ir 47 straipsniuose nustatytas užimtumo rėmimo priemones bei rengia ir įgyvendina šio įstatymo 48 straipsnyje nustatytas užimtumo didinimo programas.

18 straipsnis. Socialiniai partneriai

1. Socialiniai partneriai, įgyvendindami užimtumo rėmimo politiką, savo interesams atstovauja dalyvaudami Lietuvos Respublikos trišalės tarybos ir trišalių tarybų (komitetų, komisijų) prie užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų veikloje.

2. Trišalės tarybos (komitetai, komisijos) prie užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų svarsto ir teikia pasiūlymus dėl įstaigų prioritetinių veiklos kryptių nustatymo, užimtumo didinimo programų rengimo tikslingumo, darbo rinkos paslaugų teikimo ir užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo, veiklos efektyvumo didinimo.

3. Trišalės tarybos (komitetai, komisijos) gali būti nuolatinės arba sudaromos atskiriems užimtumo rėmimo politikos įgyvendinimo klausimams spręsti.

4. Trišalių tarybų (komitetų, komisijų) prie užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų nuostatus tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

19 straipsnis. Nevyriausybinių organizacijų, kitų organizacijų ir vietos bendruomenių atstovai

Nevyriausybinių organizacijų, kitų organizacijų ir vietos bendruomenių atstovai, atstovaujantys darbo ieškančių asmenų grupių interesams, gali dalyvauti patariamojo balso teise trišalių tarybų (komitetų, komisijų) prie užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų ir teikti užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms institucijoms pasiūlymus darbo ieškančių asmenų užimtumo klausimams spręsti.

TREČIASIS SKIRSNIS

SUBJEKTAI, KURIEMS TAIKOMOS DARBO RINKOS PASLAUGOS IR UŽIMTUMO RĖMIMO PRIEMONĖS

20 straipsnis. Asmenys, kuriems taikomos šiame įstatyme nustatytos darbo rinkos paslaugos ir užimtumo rėmimo priemonės

1. Šiame įstatyme nustatytos darbo rinkos paslaugos teikiamos šiems asmenims:
 - 1) nedirbantiems asmenims;
 - 2) asmenims, dirbantiems pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu;
 - 3) savarankiškai dirbantiems asmenims;
 - 4) nedarbingiems asmenims;
 - 5) darbdaviams.
2. Šiame įstatyme nustatytos aktyvios darbo rinkos politikos priemonės ir užimtumo didinimo programos taikomos šiems darbo ieškantiems asmenims, registruotiems teritorinėje darbo biržoje:
 - 1) bedarbiams;
 - 2) nedarbingiems asmenims;
 - 3) užimtiems asmenims.
3. Užimtiems asmenims taikoma tik šio įstatymo 36 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta aktyvios darbo rinkos politikos priemonė.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-890](#), 2017-12-14, paskelbta TAR 2017-12-28, i. k. 2017-21492

21 straipsnis. Nedirbantys asmenys

Nedirbantis asmuo yra asmuo, kuris atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

- 1) yra bedarbis;

- 2) užsiima tik neatlygintinio užimtumo veikla;
- 3) nėra užimtas asmuo;

22 straipsnis. Bedarbiai ir kiti darbo ieškantys asmenys

1. Bedarbis yra asmuo, kuris atitinka visas šias sąlygas:

1) nedirba pagal darbo sutartį ar nėra darbo santykiams prilygintų teisinių santykių subjektas;

2) nėra savarankiškai dirbantis asmuo, išskyrus asmenį, vykdančią šio įstatymo 5 straipsnio 3 punkte nurodytą veiklą pagal paslaugų kvitus teikiant žemės ūkio ir miškininkystės paslaugas, asmenį, kuris yra užimtas šio įstatymo 7 straipsnio 3–7 punktuose nurodytomis veiklomis, asmenį, kuris yra individualios įmonės, mažosios bendrijos, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos, kuri laikinai nevykdo veiklos ir apie tai yra informavusi mokesčių administratorių centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka, savininkas arba mažosios bendrijos narys ar tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos tikrasis narys arba Juridinių asmenų registre suteiktą likviduojamos ar bankrutuojančios individualios įmonės, mažosios bendrijos, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos statusą turinčios individualios įmonės savininkas ar mažosios bendrijos narys, ar tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos tikrasis narys, ir asmenį, įregistravusį ūkinius gyvūnus, kuris neturi ūkininko statuso ar nėra ūkininko partneris arba nėra įregistravęs žemės ūkio valdos ar nėra žemės ūkio valdos partneris;

3) yra asmuo nuo 16 metų iki teisės aktais nustatyto senatvės pensijos amžiaus;

4) yra asmuo, pagal Lietuvos Respublikos darbo kodeksą galintis būti darbuotoju, išskyrus asmenį, Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka pripažintą nedarbingu;

5) nestudijuoja aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas, nesimoko pagal bendrojo ugdymo arba pagal formaliojo profesinio mokymo programas, išskyrus asmenis, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, ar asmenis, kurie mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programas savo lėšomis;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

6) tiek savarankiškai, tiek naudodamasis teritorinės darbo biržos teikiamomis darbo rinkos paslaugomis ieško darbo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka.

2. Asmuo, kuris užsiima neatlygintinio užimtumo veikla, tačiau atitinka šio straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, turi teisę įgyti bedarbio statusą.

3. Asmuo, kuris atitinka šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus kriterijus, bedarbio statusą įgyja nuo jo įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka momento.

4. Darbo ieškantis asmuo, kuris neatitinka šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų kriterijų arba kuriam bedarbio statusas buvo panaikintas dėl šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 5–9 punktuose nurodytų aplinkybių, teritorinėje darbo biržoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti registruotas vienu iš šių statusų:

- 1) užimto asmens;
- 2) pensinio amžiaus asmens;
- 3) nedarbingo asmens;
- 4) besimokančio asmens;
- 5) asmens, praradusio bedarbio statusą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

5. Asmenų, kurių bedarbio statusas panaikintas dėl šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose nurodytų aplinkybių, registracija teritorinėje darbo biržoje tęsiama asmens prašymu.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

6. Asmenims, kuriems bedarbio statusas panaikintas dėl šio įstatymo 24 straipsnio 4 dalies 5–9 punktuose nurodytų aplinkybių, registracija teritorinėje darbo biržoje gali būti tęsiama asmens prašymu ir jiems gali būti priskiriamas šio straipsnio 4 dalies 5 punkte nurodytas statusas, o bedarbio statusas pakartotinai jiems gali būti suteikiamas ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo bedarbio statuso panaikinimo dienos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

7. Asmenų, nurodytų šio straipsnio 4 dalyje, ilgiau kaip 3 mėnesius nesinaudojančių darbo rinkos paslaugomis, registracija teritorinėje darbo biržoje nutraukiama ir jie pakartotinai teritorinėje darbo biržoje gali registruotis ne anksčiau kaip po 6 mėnesių nuo registracijos nutraukimo dienos.

23 straipsnis. Darbo ieškančių asmenų grupės

1. Teritorinė darbo birža, atsižvelgdama į šio įstatymo 29 straipsnyje nustatyto įsidarbinimo galimybių vertinimo rezultatus, įregistruotą darbo ieškančių asmenį priskiria didelių, vidutinių ar ribotų įsidarbinimo galimybių grupei.

2. Darbo ieškančių asmenų priskyrimo šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms darbo ieškančių asmenų grupėms kriterijus, taip pat užimtumo rėmimo priemonių siūlymo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

24 straipsnis. Bedarbio statuso sustabdymo, atkūrimo ir panaikinimo pagrindai

1. Bedarbio statusas sustabdomas laikotarpiu, kai:

- 1) bedarbis dalyvauja paramos mokymuisi arba remiamojo įdarbinimo priemonėse;
- 2) atsiranda ne ilgesnės kaip 6 mėnesių trukmės terminuoti darbo santykiai ar darbo santykiams prilyginti teisiniai santykiai arba bedarbis pradeda individualią veiklą ir ją vykdo ne ilgiau kaip 6 mėnesius;
- 3) bedarbis atlieka privalomąją pradinę karo tarnybą ar alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą arba bedarbis, kuris yra karys savanoris, kitas aktyviojo rezervo karys ar parengtojo rezervo karys, pašaukiamas į pratybas, mokymus ar vykdyti tarnybos užduočių, kai už tarnybos dienas jam mokamas atlyginimas;
- 4) bedarbis dalyvauja psichologinės socialinės reabilitacijos priemonėse, aktyvinimo ir socializacijos projektuose ar programose.

2. Asmenims, kurių bedarbio statusas sustabdytas, neteikiamos įsidarbinimo galimybių vertinimo, tarpininkavimo įdarbinant ir individualios užimtumo veiklos planavimo paslaugos.

3. Bedarbio statusas atkuriamas išnykus šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms aplinkybėms.

4. Bedarbio statusas panaikinamas atsiradus bent vienai iš šioje dalyje nurodytų aplinkybių:

1) atsiranda neterminuoti arba ilgesnės kaip 6 mėnesių trukmės terminuoti darbo santykiai ar darbo santykiams prilyginti teisiniai santykiai, išskyrus dalyvavimą įdarbinimo subsidijuojant ir darbo įgūdžių įgijimo rėmimo priemonėse, arba bedarbis pradeda vykdyti individualią veiklą ilgesnį kaip 6 mėnesių laikotarpį, arba įsteigia individualią įmonę, tampa mažosios bendrijos, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos nariu, arba atnaujiną individualiosios įmonės, mažosios bendrijos, tikrosios ūkinės bendrijos ar komanditinės ūkinės bendrijos veiklą, kuri buvo laikinai nevykdoma, arba kitaip pradeda vykdyti šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytą veiklą įsteigęs juridinį asmenį ar kitą organizacinę struktūrą arba veiklą, kitaip susijusią su veikla juridiniame asmenyje;

2) bedarbis įregistruoja ūkininko ūkį Ūkininkų ūkių registre ar tampa ūkininko partneriu arba įregistruoja žemės ūkio valdą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir kaimo verslo registre ar tampa žemės ūkio valdos partneriu;

3) bedarbis sukanka teisės aktais nustatytą senatvės pensijos amžių arba pripažįstamas nedarbingu;

4) bedarbis pradeda studijuoti aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas arba mokytis pagal bendrojo ugdymo arba formaliojo profesinio mokymo programas, išskyrus bedarbius, kurie mokosi pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio ugdymo programas, bedarbius, kurie mokosi pagal formaliojo profesinio mokymo programas savo lėšomis, ar bedarbius, kurie dalyvauja paramos mokymuisi priemonėse;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

5) bedarbis be svarbių priežasčių atsisako siūlomo šio įstatymo 30 straipsnio 2 dalyje nurodyto tinkamo darbo arba sudaryti individualų užimtumo veiklos planą, arba dalyvauti individualiame užimtumo veiklos plane numatytoje aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, užimtumo didinimo programose ar naudotis šiame plane numatytais darbo rinkos paslaugomis;

6) bedarbis be svarbių priežasčių neatvyksta į teritorinę darbo biržą nustatytu laiku priimti pasiūlymo dirbti arba sudaryti individualaus užimtumo veiklos plano, arba dalyvauti individualiame užimtumo veiklos plane numatytoje aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, užimtumo didinimo programose ar naudotis šiame plane numatytais darbo rinkos paslaugomis;

7) bedarbis be svarbių priežasčių Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka savarankiškai neieško darbo ir nevykdo šio įstatymo 5 straipsnio 3 punkte nurodytos veiklos arba (ir) daugiau negu vieną kartą pažeidžia atsiskaitymo už savarankišką darbo paiešką tvarką;

8) bedarbis be svarbių priežasčių nutraukia dalyvavimą paramos mokymuisi ar remiamojo įdarbinimo priemonėse arba po profesinio mokymo be svarbių priežasčių atsisako įsidarbinti ar dirbti savarankiškai pagal įgytą ar patobulintą kvalifikaciją arba (ir) įgytą kompetenciją, arba nutraukia darbo sutartį ar savarankišką veiklą per 6 mėnesius nuo įsidarbinimo ar veiklos pradžios dienos;

9) teritorinė darbo birža pakartotinai per 12 mėnesių laikotarpį iš nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę ir prevenciją vykdančių ar kitų institucijų gauna informacijos apie bedarbio nelegaliai gautas ar gaunamas pajamas ir (ar) nelegalų darbą, neteisėtą veiklą, susijusią su pajamų gavimu;

10) pasibaigia bedarbio leidimo gyventi Lietuvoje galiojimas;

11) įsiteisėja teismo sprendimas, nutartis arba teismo nuosprendis, kuriuo bedarbiui paskiriama bausmė, administracinė nuobauda arba jam pritaikomos poveikio, procesinės prievartos ar priverčiamosios medicinos priemonės, dėl kurių pobūdžio jis negali dirbti ir (ar) teritorinėje darbo biržoje tęsti darbo paieškos;

12) bedarbis teisės aktų nustatyta tvarka deklaruoja išvykimą iš Lietuvos Respublikos, išskyrus Europos Sąjungos reglamentuose dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo numatytą laikotarpį, kuriuo mokama asmens nedarbo socialinio draudimo išmoka;

13) gaunamas bedarbio prašymas nutraukti jo registraciją teritorinėje darbo biržoje;

14) bedarbis miršta.

5. Svarbios priežastys, dėl kurių bedarbio statusas nėra panaikinamas atsiradus šio straipsnio 4 dalies 5 punkte nurodytoms aplinkybėms, yra šios:

1) liga, sužalojimas, nėštumas, likus 70 kalendorinių dienų iki gimdymo, gimdymas ir 56 kalendorinės dienos po gimdymo (komplikuoto gimdymo atveju arba gimus dviem ir daugiau vaikų – 70 kalendorinių dienų);

2) teritorinės darbo biržos aptarnaujamoje teritorijoje paskelbta epidemija;

3) užsiėmimas šio įstatymo 9 straipsnio 1, 5, 6 ir 7 punktuose nurodyta neatlygintinio užimtumo veikla.

6. Svarbios priežastys, dėl kurių bedarbio statusas nėra panaikinamas atsiradus šio straipsnio 4 dalies 6 punkte nurodytoms aplinkybėms, yra šios:

1) stichinė nelaimė arba nelaimingas atsitikimas;

2) artimųjų giminaičių (tėvų ir vaikų, senelių ir vaikų, brolių ir seserų), sutuoktinio, sugyventinio, įtėvių, įvaikių mirtis;

3) vaiko iki 14 metų liga, šeimos narių priežiūra ar slaugymas;

4) pranešimas ar šaukimas bedarbiui vyksti į teismą arba teisėsaugos ar kontrolės (priežiūros) funkcijas atliekančias institucijas ar įstaigas, laisvės atėmimas dėl administracinio arešto, sulaikymo, suėmimo;

5) šio straipsnio 5 dalyje nurodytos priežastys.

7. Svarbios priežastys, dėl kurių bedarbio statusas nėra panaikinamas atsiradus šio straipsnio 4 dalies 7 punkte nurodytoms aplinkybėms, nurodytos šio straipsnio 5, 6 dalyse ir 8 dalies 2 punkte.

8. Svarbios priežastys, dėl kurių bedarbio statusas nėra panaikinamas atsiradus šio straipsnio 4 dalies 8 punkte nurodytoms aplinkybėms, yra šios:

1) liga, sužalojimas, nėštumas, likus 70 kalendorinių dienų iki gimdymo, gimdymas ir 56 kalendorinės dienos po gimdymo (komplikuoto gimdymo atveju arba gimus dviem ir daugiau vaikų – 70 kalendorinių dienų);

2) Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatymo nustatytų pareigų vykdymas;

3) darbdaviui pripažinus, kad išbandymo rezultatai nepatenkinami.

9. Asmuo apie priimtus individualius administracinius aktus dėl bedarbio statuso suteikimo, sustabdymo, atkūrimo ir panaikinimo informuojamas ne vėliau kaip per 3 darbo

dienas nuo individualių administracinių aktų priėmimo žodžiu (telefonu ar tiesiogiai asmeniui atvykus į instituciją), elektroniniu būdu (elektroniniu paštu ar naudojantis elektroninėmis paslaugomis) ar raštu (išsiuntus paštu ar per pasiuntinį).

25 straipsnis. Darbo rinkoje papildomai remiami asmenys

Darbo rinkoje papildomai remiamais laikomi šie asmenys:

- 1) darbingo amžiaus neįgalieji, kuriems nustatytas iki 25 procentų darbingumo lygis arba sunkus neįgalumo lygis;
- 2) bedarbiai, kurie yra darbingo amžiaus neįgalieji, kuriems nustatytas 30–40 procentų darbingumo lygis arba vidutinis neįgalumo lygis;
- 3) bedarbiai, kurie yra darbingo amžiaus neįgalieji, kuriems nustatytas 45–55 procentų darbingumo lygis arba lengvas neįgalumo lygis;
- 4) nekvalifikuoti bedarbiai, kurie nėra įgiję jokios profesinės kvalifikacijos arba jų užsienyje įgyta profesinė kvalifikacija nėra pripažinta įstatymų nustatyta tvarka, taip pat bedarbiai, kurie neturi jokios neformaliu būdu įgytos kompetencijos, pripažintos įstatymų nustatyta tvarka;
- 5) ilgalaikiai bedarbiai iki 25 metų, kurių nedarbo trukmė ilgesnė kaip 6 mėnesiai, ir ilgalaikiai bedarbiai nuo 25 metų, kurių nedarbo trukmė ilgesnė kaip 12 mėnesių, skaičiuojant nuo įsiregistravimo teritorinėje darbo biržoje dienos;
- 6) vyresni kaip 50 metų bedarbiai;
- 7) asmenys, turintys teisę į papildomas užimtumo garantijas pagal Lietuvos Respublikos valstybės įmonės Ignalinos atominės elektrinės darbuotojų papildomų užimtumo ir socialinių garantijų įstatymą;
- 8) bedarbiai iki 29 metų;
- 9) pirmą kartą pagal įgytą kvalifikaciją ar kompetenciją darbo veiklą pradedantys bedarbiai;
- 10) asmenys, kuriems suteiktas pabėgėlio statusas, arba asmenys, kuriems suteikta papildoma ar laikinoji apsauga.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

KETVIRTASIS SKIRSNIS DARBO RINKOS PASLAUGOS

26 straipsnis. Laisvų darbo vietų ir darbo ieškančių asmenų registravimo paslaugos

1. Ieškantys darbuotojų darbdaviai informuoja teritorines darbo biržas apie laisvas darbo vietas, darbo funkcijas ir darbo pobūdį, darbo apmokėjimo ir kitas sąlygas bei pretendentams įsidarbinti keliamus kvalifikacinius reikalavimus. Teritorinės darbo biržos registruoja laisvas darbo vietas ir jas skelbia viešai.

2. Teritorinės darbo biržos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka registruoja darbo ieškančius asmenis, priskiria juos atitinkamai darbo ieškančių asmenų grupei.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

27 straipsnis. Informavimo paslaugos

1. Informavimo paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti darbą ar įgyti paklausią darbo rinkoje kvalifikaciją ar kompetencijas, reikalingas įsidarbinti, o darbdaviams – susirasti tinkamų darbuotojų.

2. Informavimo paslaugas sudaro:

- 1) informavimas apie užimtumo rėmimo priemonės ir darbo rinkos paslaugas;
- 2) profesinis informavimas.

3. Informuojant apie darbo rinkos paslaugų teikimą ir užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą:

1) darbo ieškantys asmenys yra supažindinami su darbo rinkos paslaugomis ir užimtumo rėmimo priemonėmis bei dalyvavimo jose sąlygomis;

2) darbdaviams yra teikiama informacija apie užimtumo rėmimo priemonės bei jų įgyvendinimo sąlygas ir tvarką, teritorinėse darbo biržose registruotų asmenų kvalifikaciją ir kompetencijas, sąlygas, kuriomis bedarbiai gali įgyti darbdaviams reikiamą kvalifikaciją ir kompetencijas, taip pat darbo rinkoje papildomai remiamų asmenų rėmimą įdarbinant ar kuriant jiems darbo vietas.

4. Teikiant profesinio informavimo paslaugą, darbo ieškantys asmenys informuojami apie laisvas darbo vietas, darbo paiešką, profesinį mokymą, studijas, kvalifikacijų paklausą ir jų poreikių prognozes, profesijos pasirinkimą, keliamus reikalavimus.

28 straipsnis. Konsultavimo paslaugos

1. Konsultavimo paslaugos teikiamos siekiant padidinti darbo ieškančių asmenų motyvą įsidarbinti ar mokytis, patarti dėl darbo keitimo, padėti jiems pasirinkti profesiją ar planuoti karjerą, atsižvelgiant į asmenines savybes ir darbo rinkos poreikius.

2. Konsultavimo paslaugas siekiant užimtumo sudaro:

- 1) profesinis konsultavimas;

2) profesinės karjeros planavimas;

3) psichologinis konsultavimas.

3. Teikiant profesinio konsultavimo paslaugą, skirtą darbo ieškančio asmens profesiniam apsisprendimui, padedama darbo ieškantiems asmenims įvertinti savo gebėjimus ir asmenines savybes renkantis tam tikrą profesiją ar persikvalifikuojant, taip pat jie motyvuojami mokytis, dirbti ar dalyvauti socialinės ir profesinės reabilitacijos priemonėse.

4. Teikiant profesinės karjeros planavimo paslaugą, skirtą darbo ieškantiems asmenims suteikti karjeros valdymo kompetencijų, suteikiama žinių ir praktinių įgūdžių, padedančių priimti informacija pagrįstus sprendimus, būtinus darbo rinkos konkurencingumui palaikyti, ir prisiimti asmeninę atsakomybę už savo profesinę karjerą.

5. Teikiant psichologinio konsultavimo paslaugą, padedama darbo ieškantiems asmenims spręsti emocines, asmenybės ir bendravimo problemas, sudarančias kliūčių jų užimtumui.

6. Teritorinės darbo biržos, teikdamos psichologinio konsultavimo paslaugas, teisės aktų nustatyta tvarka gali pasitelkti trečiuosius asmenis.

7. Profesinio konsultavimo, profesinės karjeros planavimo ir psichologinio konsultavimo paslaugos gali būti teikiamos individualiai arba grupėms.

29 straipsnis. Įsidarbinimo galimybių vertinimo paslaugos

1. Teritorinė darbo birža, įregistravusi darbo ieškančią asmenį, atlieka jo įsidarbinimo galimybių vertinimą, kurio tikslas – nustatyti ir parinkti darbo ieškantiems asmenims tas darbo rinkos paslaugas ir (ar) aktyvios darbo rinkos politikos priemones, kurios yra tinkamos tam darbo ieškančiam asmeniui atsižvelgiant į jo turimą kvalifikaciją ir (ar) kompetenciją, darbo patirtį, nedarbo laikotarpį, sveikatos būklę ir kitas aplinkybes, darančias įtaką darbo ieškančio asmens įsidarbinimo galimybėms.

2. Teritorinė darbo birža, atsižvelgdama į darbo ieškančio asmens įsidarbinimo galimybių vertinimo rezultatus, priskiria darbo ieškančią asmenį vienai iš šio įstatymo 23 straipsnyje nurodytų darbo ieškančių asmenų grupių ir šio įstatymo 31 straipsnyje nustatyta tvarka sudaro individualų užimtumo veiklos planą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

30 straipsnis. Tarpininkavimo įdarbinant paslaugos

1. Tarpininkavimo įdarbinant paslaugos teikiamos siekiant padėti darbo ieškantiems asmenims susirasti tinkamą darbą, o darbdaviams – tinkamų darbuotojų.

2. Tinkamas darbas yra darbas, kuris atitinka visus šiuos požymius:

1) atitinka darbo ieškančio asmens kvalifikaciją ir (ar) kompetenciją, ir (ar) turimą darbo patirtį;

2) teritorinė darbo birža Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nėra gavusi oficialios informacijos apie su asmens sveikata ar su kitomis aplinkybėmis susijusius apribojimus dirbti siūlomą darbą;

3) kelionės išlaidos, apskaičiuojamos pagal atstumą nuo bedarbio gyvenamosios vietos iki darbo vietos ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintą vieno kilometro įkainį, nesudaro daugiau kaip 15 procentų laisvos darbo vietos aprašyme nurodyto mėnesinio darbo užmokesčio.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas tinkamas darbuotojas yra asmuo, įgijęs tam tikrą kvalifikaciją ir (ar) kompetenciją ir (ar) turintis reikiamą darbo patirtį bei atitinkantis nustatytus reikalavimus konkrečiam darbui atlikti (pareigoms eiti).

4. Tarpininkavimo įdarbinant paslaugas darbo ieškantiems asmenims nemokamai teikia:

1) teritorinės darbo biržos;

2) Lietuvos Respublikoje įsteigtas juridinis asmuo ar jo filialai, kurių steigimo dokumentuose nurodytas veiklos tikslas – tarpininkavimo įdarbinant paslaugų teikimas;

3) kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje įsteigtas juridinis asmuo ar kita organizacija, ar jo filialai, įsteigti Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje, kuriems tokia teisė suteikta pagal tos valstybės narės teisės aktus;

4) Lietuvos Respublikos ar kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kitas fizinis asmuo, kuris naudojasi Europos Sąjungos teisės aktuose jam suteiktomis judėjimo valstybėse narėse teisėmis ir verčiasi šia veikla.

5. Šio straipsnio 4 dalies 2, 3 ir 4 punktuose nurodyti asmenys turi teikti Lietuvos darbo biržai jos nustatyta tvarka ir terminais informaciją apie savo statusą ir veiklą, fiziniams asmenims suteiktas tarpininkavimo įdarbinant paslaugas.

31 straipsnis. Individualios užimtumo veiklos planavimo paslaugos

1. Bedarbiams, įsiregistravusiems teritorinėse darbo biržose, sudaromi individualūs užimtumo veiklos planai. Šiuose planuose nurodomi bedarbio ir teritorinės darbo biržos įsipareigojimai dėl darbo rinkos paslaugų bedarbiui teikimo, aktyvios darbo rinkos politikos priemonių ir užimtumo didinimo programų įgyvendinimo bei bedarbio atsiskaitymo už savarankišką darbo paiešką ir šio įstatymo 5 straipsnio 3 punkte nurodytos veiklos vykdymą tvarka.

2. Teritorinė darbo birža, prieš siūlydama bedarbiams dalyvauti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse ar užimtumo didinimo programose, jiems gali siūlyti psichologinio konsultavimo paslaugas ar kreiptis dėl socialinių paslaugų poreikio nustatymo.

3. Asmenims, teritorinėje darbo biržoje registruotiems šio įstatymo 22 straipsnio 4 dalyje nurodytais statusais, jų prašymu gali būti sudaromas šio straipsnio 1 dalyje nurodytas individualus užimtumo veiklos planas.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

PENKTASIS SKIRSNIS

DARBO RINKOS STEBĖSENA

32 straipsnis. Darbo ieškančių asmenų ir laisvų darbo vietų apskaita, padėties darbo rinkoje vertinimas ir jos pokyčių prognozavimas

1. Lietuvos darbo birža, atlikdama šalies darbo rinkos stebėseną, o teritorinės darbo biržos – joms priskirtų teritorijų darbo rinkos stebėseną, teisės aktų nustatyta tvarka vykdo darbo ieškančių asmenų ir laisvų darbo vietų apskaitą, rengia padėties darbo rinkoje vertinimo ataskaitas bei darbo rinkos prognozes ir jas skelbia viešai.

2. Padėties darbo rinkoje vertinimas ir jos pokyčių prognozavimas atliekami atsižvelgiant į:

- 1) statistinius duomenis apie teritorinėje darbo biržoje registruotus ir į apskaitą įtrauktus darbo ieškančius asmenis, laisvas darbo vietas ir jų kitimo tendencijas;
- 2) darbdavių apklausų darbo jėgos poreikiui nustatyti rezultatus;
- 3) šalies ūkio būklę ir vystymosi prognozes;
- 4) darbo rinkos paslaugų teikimo ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo efektyvumo vertinimo rezultatus;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

- 5) kvalifikacijų ir kvalifikuotų specialistų poreikio prognozę;
- 6) Lietuvos statistikos departamento renkamus darbo rinkos statistinius duomenis;
- 7) mokslinių tyrimų rezultatus.

33 straipsnis. Darbo rinkos paslaugų teikimo ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo efektyvumo vertinimas

1. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka atlieka darbo rinkos paslaugų teikimo ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo efektyvumo vertinimą.

2. Darbo rinkos paslaugų teikimo ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo efektyvumo vertinimo rezultatai skelbiami viešai.

34 straipsnis. Darbo rinkos stebėsenos rezultatų naudojimas

Darbo rinkos stebėsenos rezultatai naudojami:

- 1) užimtumo rėmimo, švietimo ir profesinio mokymo, ekonominei, socialinei ir regioninei politikai formuoti ir įgyvendinti;
- 2) lėšų, reikalingų darbo rinkos paslaugoms ir užimtumo rėmimo priemonėms finansuoti, poreikiui nustatyti;
- 3) užimtumo rėmimo projektams rengti ir Europos Sąjungos struktūrinių ir kitų fondų lėšoms panaudoti;
- 4) užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų veiklai vertinti.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS

UŽIMTUMO RĖMIMO PRIEMONĖS

35 straipsnis. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės

1. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės, kuriomis siekiama padėti darbo ieškantiems asmenims padidinti jų užimtumo galimybes ir derinti darbo pasiūlą ir paklausą, yra šios:

- 1) parama mokymuisi;
- 2) parama judumui;
- 3) remiamasis įdarbinimas;
- 4) parama darbo vietoms steigti.

2. Teritorinė darbo birža, siūsdama asmenis dalyvauti konkrečiose aktyvios darbo rinkos politikos priemonėse, jas turi parinkti ir asmenis siųsti į tai tikslinei grupei, kuriai pagal šį įstatymą yra priskirtas asmuo, taikomas aktyvios darbo rinkos politikos priemonės, laikydamosi aktyvios darbo rinkos politikos priemonių atitinkamai darbo ieškančių asmenų grupei skyrimo prioritetų, nustatytų Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

3. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka gali būti taikomos kompleksiskai, derinant skirtingas priemones. Asmeniui kompleksiskai taikomų aktyvios darbo rinkos politikos priemonių finansavimo suma negali viršyti 40 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių sumos. Kompleksinis aktyvios darbo rinkos politikos priemonių taikymas tam pačiam asmeniui pakartotinai gali būti organizuojamas ne anksčiau kaip praėjus 3 metams nuo paskutinio kompleksinio šių priemonių taikymo.

4. Pasiūlymus dėl šio straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktuose ir šio įstatymo 36 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytų priemonių įgyvendinimo gali teikti darbdaviai:

1) kuriems nėra iškelta bankroto byla, kurie nėra likviduojami, dėl kurių nėra priimtas kreditorių susirinkimo nutarimas bankroto procedūras vykdyti ne teismo tvarka;

2) kurie nėra įsiskolinę savo darbuotojams, neturi neatidėtų įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ar Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui;

3) neturi neįvykdytų sutartinių ar teisės aktuose nurodytų įsipareigojimų teritorinei darbo biržai;

4) kurių vadovas ar kitas atsakingas asmuo neturi galiojančios baudos, paskirtos už šio įstatymo 56, 57 ir 58 straipsniuose nustatytus pažeidimus, ir (ar) administracinės nuobaudos, skirtos pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą už nelegalų darbą, arba turi ne daugiau negu vieną galiojančią administracinę nuobaudą pagal šį kodeksą už darbo įstatymų, darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų, nelaimingo atsitikimo darbe nuslėpimą, nustatytos pranešimo ir ištyrimo tvarkos, darbo užmokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo tvarkos, darbo laiko apskaitos, laikinųjų darbuotojų darbo sąlygų bei komercinės ar ūkinės veiklos tvarkos pažeidimus.

36 straipsnis. Parama mokymuisi

1. Paramos mokymuisi priemonės yra šios:

1) profesinis mokymas;

2) įdarbinimas pagal pameistrystės darbo sutartį;

3) stažuotė;

4) neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

2. Paramą mokymuisi reglamentuoja šis įstatymas, Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas ir Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymas.

3. Paramos mokymuisi tikslas – padėti bedarbiams ir užimtiems asmenims įgyti kvalifikaciją, tobulinti turimą kvalifikaciją, įgyti kompetencijų pagal formaliojo profesinio mokymo programas, įtrauktas į Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registrą, ar pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas ar jas tobulinti arba (ir) įgyti kitų darbo gebėjimų ar pripažinti neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytas kompetencijas, jeigu to reikia norint įsidarbinti į laisvas darbo vietas ar pradėti dirbti savarankiškai.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

Nr. [XIII-890](#), 2017-12-14, paskelbta TAR 2017-12-28, i. k. 2017-21492

37 straipsnis. Profesinis mokymas

1. Bedarbių ir užimtų asmenų profesinis mokymas pagal formaliojo profesinio mokymo programas organizuojamas trišalėje arba dvišalėje sutartyje numatytais sąlygomis. Trišalė sutartis sudaroma tarp teritorinės darbo biržos, darbdavio, kuris įdarbins bedarbį ar užimtą asmenį, ir bedarbio ar užimto asmens, kuris įsidarbins į laisvą darbo vietą. Kai bedarbiai siunčiami mokytis pagal Lietuvos darbo biržos atliktomis darbo rinkos prognozėmis nustatytų paklausių profesijų formaliojo profesinio mokymo programas ar užimti asmenys siunčiami mokytis pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka nustatytas prioritetinių profesijų formaliojo profesinio mokymo programas arba kai bedarbiai nori pradėti dirbti teritorinės darbo biržos pasiūlytose ar jų pačių surastose darbo vietose ar dirbti savarankiškai, sudaroma dvišalė sutartis tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio ar užimto asmens.

2. Bedarbių ar užimtų asmenų profesinis mokymas pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas organizuojamas trišalėje arba dvišalėje sutartyje numatytais sąlygomis. Trišalė sutartis sudaroma tarp teritorinės darbo biržos, darbdavio, kuris įdarbins bedarbį ar užimtą asmenį, ir bedarbio ar užimto asmens, kuris įsidarbins į laisvą darbo vietą. Kai įgyti ar tobulinti bendrųjų ar profesinių kompetencijų siunčiami bedarbiai, kurie priskiriami didelių ar vidutinių įsidarbinimo galimybių grupei, arba kai bedarbiai ar užimti asmenys siunčiami pagal Lietuvos darbo biržos nustatytų paklausių kompetencijų neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas, sudaroma dvišalė sutartis tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio ar užimto asmens.

3. Bedarbių ar užimtų asmenų profesinis mokymas vykdomas profesinio mokymo teikėjo, kurį pasirenka pats bedarbis ar užimtas asmuo, o kai sudaryta trišalė sutartis, – suderinus su darbdaviu. Teritorinė darbo birža, remdamasi šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytomis sutartimis, išduoda bedarbiui ar užimtam asmeniui dokumentą, kuriuo įsipareigoja sumokėti Profesinio mokymo įstatymo nustatyta tvarka bedarbio ar užimto asmens pasirinktam profesinio mokymo teikėjui nurodytą pinigų sumą už suteiktą profesinį mokymą. Tarp pasirinkto profesinio mokymo teikėjo ir bedarbio ar užimto asmens sudaroma profesinio mokymo sutartis, pagal kurią

profesinio mokymo teikėjas kas mėnesį teritorinei darbo biržai teikia informaciją apie bedarbio ar užimto asmens mokymo programos lankomumą. Užimtam asmeniui profesinis mokymas šiame straipsnyje numatytais sąlygomis organizuojamas tik tokiu atveju, kai jis planuoja įsidarbinti ne pas tą patį darbdavį, su kuriuo jį sieja darbo teisiniai santykiai, ar planuoja pradėti vykdyti savarankišką veiklą. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytose sutartyse su užimtu asmeniu numatoma sąlyga, kad užimtas asmuo turi įsidarbinti pas kitą darbdavį ar pradėti vykdyti savarankišką veiklą per 6 mėnesius nuo profesinio mokymo pabaigos.

4. Profesinis mokymas pagal programas, kurios suteikia kvalifikaciją darbui naudojant technologijas ir nėra įtrauktos į Studijų, mokymo programų ir kvalifikacijų registrą, gali būti organizuojamas ir kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse pagal šių valstybių galiojančius teisės aktus, įgyvendinant projektus, finansuojamus iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų.

5. Bedarbių ar užimtų asmenų profesinis mokymas gali būti finansuojamas iš šių šaltinių:

- 1) Užimtumo fondo lėšų;
- 2) valstybės biudžeto lėšų;
- 3) Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų;
- 4) darbdavių lėšų;
- 5) kitų šaltinių.

6. Bedarbiams ar užimtiems asmenims bendrai skiriama lėšų suma iš šio straipsnio 5 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytų šaltinių negali viršyti 6 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių kvalifikacijai įgyti ir 3 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių kvalifikacijai tobulinti ar kompetencijai įgyti. Į šias lėšas neįskaičiuojamos išlaidos, numatytos šio straipsnio 14 dalies 2, 3, 4 ir 5 punktuose. Užimtam asmeniui iš šio straipsnio 14 dalyje nurodytų išlaidų finansuojamos tik profesinio mokymo paslaugos. Užimtam asmeniui, kuris profesinio mokymosi metu buvo atleistas iš darbo, profesinio mokymosi laikotarpiu papildomai mokama šio straipsnio 14 dalies 2 punkte nurodyta mokymo stipendija ir kompensuojamos šio straipsnio 14 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytos išlaidos. Lėšų nustatymo, skyrimo ir panaudojimo kontrolės tvarką nustato, dokumentų tipines formas tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

7. Bedarbiams per visą profesinio mokymosi laikotarpį kartą per mėnesį mokama mokymo stipendija atsižvelgiant į lankytas valandas. Mokymo stipendijos dydis bedarbio pasirinkimu yra 0,6 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos arba bedarbiui priklausanti nedarbo socialinio draudimo išmoka, kurios dydis apskaičiuojamas ir mokėjimo terminas nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos nedarbo

socialinio draudimo įstatymu. Mokymo stipendijos dydis mažinamas proporcingai numatytų, bet nelankytų valandų skaičiui. Pasibaigus nedarbo socialinio draudimo išmokos mokėjimo terminui, jeigu jis negali būti pratęstas Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka, likusį profesinio mokymosi laikotarpį bedarbiui mokama 0,5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio mokymo stipendija.

8. Kelionės, apgyvendinimo, privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepavimo nuo užkrečiamųjų ligų apmokėjimo bedarbiams sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

9. Kompensuojamos apgyvendinimo išlaidos negali viršyti daugiau kaip 15 procentų Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos bazinės socialinės išmokos dydžio už vieną parą ir ne daugiau kaip 35 procentų bazinės socialinės išmokos dydžio, kai mokymosi metu apgyvendinamas neįgalusis, turintis sunkią judėjimo negalią. Kompensuojamos kelionės išlaidos į profesinio mokymo vietą ir atgal apskaičiuojamos atsižvelgiant į atstumą nuo bedarbio gyvenamosios vietos iki artimiausio profesinio mokymo teikėjo, vykdančio profesinį mokymą pagal pasirinktą profesinio mokymo programą.

10. Kai bedarbis užsiima šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytų užimtumo formų veikla ir suderina su profesinio mokymo teikėju darbo ir mokymosi laiką bei tęsia mokymąsi, toliau finansuojamos tik mokymo paslaugos.

11. Bedarbių ir užimtų asmenų profesinis mokymas pagal šio straipsnio nuostatas pakartotinai gali būti organizuojamas ne anksčiau kaip po 3 metų baigus profesinio mokymo programą ir įgijus kvalifikaciją, ne anksčiau kaip po vieno metų įgijus kompetenciją, išskyrus atvejus, kai dėl sveikatos būklės asmuo negali dirbti pagal įgytą kvalifikaciją ir (ar) kompetenciją arba kai asmuo neturi teisės dirbti pagal įgytą kompetenciją neturėdamas teisės aktuose nurodyto kvalifikacijos pažymėjimo.

12. Teritorinei darbo biržai privalo atlyginti:

1) bedarbis, be svarbių priežasčių nevykdantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų sutarčių įsipareigojimų, išskyrus įsipareigojimą nenutraukti darbo sutarties ne trumpiau negu 6 mėnesių laikotarpį arba ne trumpiau negu 6 mėnesius vykdyti savarankišką veiklą ne mažiau kaip 15 dienų per mėnesį, ir darbdavys, be svarbių priežasčių nevykdantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos trišalės sutarties įsipareigojimų, išskyrus įsipareigojimą be svarbių priežasčių nenutraukti darbo sutarties 6 mėnesius, – visas jos patirtas šio straipsnio 14 dalyje nurodytas išlaidas;

2) bedarbis, be svarbių priežasčių nevykdantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų sutarčių įsipareigojimo nenutraukti darbo sutarties ne trumpiau negu 6 mėnesių laikotarpį arba ne trumpiau negu 6 mėnesius vykdyti savarankišką veiklą ne mažiau kaip 15 dienų per mėnesį, ir

darbdavys, be svarbių priežasčių nevykdantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos trišalės sutarties įsipareigojimo be svarbių priežasčių nenutraukti darbo sutarties 6 mėnesius, – visas jos patirtas šio straipsnio 14 dalyje nurodytas išlaidas, kurios mažinamos proporcingai išdirbtam laikotarpiui;

3) užimtas asmuo, be svarbių priežasčių nevykdantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų sutarčių įsipareigojimų, išskyrus įsipareigojimą nenutraukti darbo sutarties ne trumpiau negu 6 mėnesių laikotarpį arba ne trumpiau negu 6 mėnesius vykdyti savarankišką veiklą ne mažiau kaip 15 dienų per mėnesį, ir darbdavys, be svarbių priežasčių nevykdantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos trišalės sutarties įsipareigojimų, išskyrus įsipareigojimą be svarbių priežasčių nenutraukti darbo sutarties 6 mėnesius, – visas jos patirtas šio straipsnio 14 dalies 1 punkte nurodytas išlaidas, o tuo atveju, kai užimtas asmuo profesinio mokymo metu buvo atleistas iš darbo, – taip pat jos patirtas šio straipsnio 14 dalies 2, 3 ir 4 punktuose nurodytas išlaidas per 60 darbo dienų;

4) užimtas asmuo, be svarbių priežasčių nevykdantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų sutarčių įsipareigojimo nenutraukti darbo sutarties ne trumpiau negu 6 mėnesių laikotarpį arba ne trumpiau negu 6 mėnesius vykdyti savarankišką veiklą ne mažiau kaip 15 dienų per mėnesį, ir darbdavys, be svarbių priežasčių nevykdantis šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos trišalės sutarties įsipareigojimo be svarbių priežasčių nenutraukti darbo sutarties 6 mėnesius, – per 60 darbo dienų visas jos patirtas šio straipsnio 14 dalies 1 punkte nurodytas išlaidas, o tuo atveju, kai užimtas asmuo profesinio mokymo metu buvo atleistas iš darbo, – taip pat jos patirtas šio straipsnio 14 dalies 2, 3 ir 4 punktuose nurodytas išlaidas, kurios mažinamos proporcingai išdirbtam laikotarpiui.

13. Teritorinei darbo biržai jos patirtų šio straipsnio 14 dalyje nurodytų išlaidų neturi atlyginti be svarbių priežasčių nevykdantys šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų sutarčių įsipareigojimų bedarbiai, kurie šio įstatymo nustatyta tvarka pirmą kartą įgijo kompetenciją ir (ar) kvalifikaciją, arba bedarbiai, kurie buvo siunčiami mokytis pagal neformaliojo suaugusiųjų švietimo programas dvišalės sutarties pagrindu.

14. Atlyginamos šios su profesiniu mokymu susijusios teritorinės darbo biržos patirtos išlaidos:

- 1) profesinio mokymo paslaugų;
- 2) mokymo stipendijos mokėjimo;
- 3) kelionės į profesinio mokymo vietą ir atgal;
- 4) apgyvendinimo;
- 5) privalomojo sveikatos tikrinimo ir skiepijimo nuo užkrečiamųjų ligų.

15. Šio straipsnio 14 dalyje nurodytos išlaidos, kurių šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytas sutartis sudariusios šalys sutartyse nustatytais terminais neatlygino teritorinei darbo biržai, išieškomos įstatymų nustatyta tvarka.

16. Svarbiomis priežastimis, kurioms esant bedarbis neprivalo atlyginti teritorinei darbo biržai visų jos patirtų šio straipsnio 14 dalyje nurodytų išlaidų ir kai netaikomos šio įstatymo 22 straipsnio 6 dalies nuostatos, ir svarbiomis priežastimis, kurioms esant užimtas asmuo neprivalo atlyginti teritorinei darbo biržai visų jos patirtų šio straipsnio 14 dalies 1 punkte nurodytų išlaidų, o tuo atveju, kai užimtas asmuo profesinio mokymo metu buvo atleistas iš darbo, – taip pat jos patirtų šio straipsnio 14 dalies 2, 3 ir 4 punktuose nurodytų išlaidų, laikoma:

1) bedarbio ar užimto asmens liga, sužalojimas, nėštumas likus 70 kalendorinių dienų iki gimdymo, gimdymas ir 56 kalendorinės dienos po gimdymo (komplikuoto gimdymo atveju arba gimus dviem ir daugiau vaikų – 70 kalendorinių dienų po gimdymo), mirtis, Lietuvos Respublikos karo prievolės įstatyme nustatytų pareigų atlikimas;

2) darbo sutarties nutraukimas darbuotojo iniciatyva dėl svarbių priežasčių, darbdavio iniciatyva be darbuotojo kaltės, nesant darbo sutarties šalių valios, darbdavio bankroto atveju ir kai darbdavys pripažįsta, kad išbandymo rezultatai nepatenkinami;

3) darbo sutarties nutraukimas šios dalies 2 punkte nenurodytais pagrindais arba individualios veiklos nutraukimas, kai bedarbis ar užimtas asmuo per 15 darbo dienų nuo darbo sutarties arba individualios veiklos nutraukimo dienos pradeda dirbti pagal darbo sutartį arba vykdyti individualią veiklą pagal įgytą ar patobulintą kvalifikaciją. Bendra darbo pagal darbo sutartį ir (ar) individualios veiklos trukmė turi būti ne trumpesnė kaip 6 mėnesiai;

4) darbo sutarties nutraukimas, kai trišalėje sutartyje nurodytų įsipareigojimų vykdymas perleidžiamas trečiajam asmeniui, jeigu yra bedarbio ar užimto asmens, darbo biržos, darbdavio ir trečiojo asmens rašytinis susitarimas.

17. Svarbiomis priežastimis, kurioms esant darbdavys neprivalo atlyginti teritorinei darbo biržai visų jos patirtų šio straipsnio 14 dalyje nurodytų išlaidų, laikoma:

1) darbo sutarties nutraukimas, kai darbdavys pripažįsta, kad išbandymo rezultatai nepatenkinami, arba darbuotojas nutraukia darbo sutartį per išbandymo laikotarpį, darbuotojo iniciatyva dėl svarbių priežasčių arba be svarbių priežasčių, darbdavio iniciatyva dėl darbuotojo kaltės, nesant darbo sutarties šalių valios;

2) darbo sutarties nutraukimas šios dalies 1 punkte nenurodytais pagrindais, kai bedarbis ar užimtas asmuo per 15 darbo dienų nuo darbo sutarties nutraukimo dienos pradeda dirbti pagal darbo sutartį arba vykdyti individualią veiklą pagal įgytą ar patobulintą kvalifikaciją, o bendra darbo pagal darbo sutartį ir (ar) individualios veiklos trukmė yra ne trumpesnė kaip 6 mėnesiai;

3) darbo sutarties nutraukimas, kai trišalėje sutartyje nurodytų įsipareigojimų vykdymas perleidžiamas trečiajam asmeniui, jeigu yra bedarbio ar užimto asmens, teritorinės darbo biržos, darbdavio ir trečiojo asmens rašytinis susitarimas.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-890](#), 2017-12-14, paskelbta TAR 2017-12-28, i. k. 2017-21492

38 straipsnis. Įdarbinimas pagal pameistrystės darbo sutartį

1. Įdarbinimas pagal pameistrystės darbo sutartį gali būti organizuojamas asmenims, kurie dalyvauja profesiniame mokyme taikant pameistrystės formą šio įstatymo 37 straipsnyje nustatyta tvarka. Šio įstatymo 37 straipsnyje nurodyta mokymo stipendija nemokama, kai asmeniui, atsižvelgiant į dirbtas valandas, mokamas darbo užmokestis pagal pameistrystės darbo sutartį.

2. Darbdaviams, vykdančioms profesinį mokymą pagal pameistrystės formą ir nurodytiems šio straipsnio 1 dalyje, kurie pagal pameistrystės darbo sutartį įdarbino teritorinės darbo biržos siūstus asmenis, jų rašytiniu prašymu kompensuojama 40 procentų darbo užmokesčio, nurodyto įdarbinto pagal pameistrystės darbo sutartį asmens darbo sutartyje, dalies, neviršijančios 1 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, ir nuo šios darbo užmokesčio dalies apskaičiuotų draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų dalis. Jeigu įdarbinto pagal pameistrystės darbo sutartį asmens darbo sutartis sudaryta ne visam darbo laikui arba jis dirbo ne visą mėnesio darbo laiką, kompensuojamas darbo užmokesčio dydis skaičiuojamas už faktiškai dirbtą laiką pagal apskaičiuotą ar darbo sutartyje nustatytą valandinį atlygį, neviršijantį 1 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinto minimaliojo valandinio atlygio dydžio.

3. Pameistrystės darbo sutarties sudarymo tvarką ir ypatumus nustato Lietuvos Respublikos darbo kodeksas ir Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatymas bei jo įgyvendinamieji teisės aktai.

39 straipsnis. Stažuotė

1. Stažuotė, kaip neatlygintinas darbo praktikos laikotarpis, skirtas asmens darbo įgūdžiams ar profesinei kvalifikacijai kelti, atkurti ar tobulinti, gali būti organizuojama bedarbiams, kurie turi atitinkamą profesinę kvalifikaciją arba neformaliojo suaugusiųjų švietimo būdu įgytą kompetenciją, tačiau ne mažiau kaip 6 mėnesius iš eilės nedirbo pagal šią turimą profesinę kvalifikaciją ar neformaliojo suaugusiųjų švietimo būdu įgytą kompetenciją.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

2. Stažuotės trukmė, tikslas ir kitos stažuotės sąlygos nustatomos trišalėje stažuotės sutartyje, sudaromoje tarp teritorinės darbo biržos, stažuotę organizuojančios įmonės, įstaigos, organizacijos ar kitos organizacinės struktūros (toliau – stažuotę organizuojanti įmonė) ir asmens, pasiūsto į stažuotę, tačiau ne ilgiau kaip iki 6 mėnesių. Stažuotės laikotarpiu į stažuotę pasiūstam asmeniui turi būti užtikrintas stažavimasis ne mažiau kaip 20 valandų, bet ne daugiau kaip 40 valandų per savaitę.

3. Bedarbiams per visą stažuotės laikotarpį kartą per mėnesį mokama stipendija, atsižvelgiant į stažavimosi valandas. Stipendijos dydis bedarbio pasirinkimu yra 0,5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio arba bedarbiui priklausanti nedarbo socialinio draudimo išmoka, kurios dydis apskaičiuojamas ir mokėjimo terminas nustatomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymu. Stipendijos dydis mažinamas proporcingai numatytų, bet nesistažuotų valandų skaičiui. Pasibaigus nedarbo socialinio draudimo išmokos mokėjimo terminui, jeigu jis negali būti pratęstas Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo nustatyta tvarka, likusį stažuotės laikotarpį mokama 0,5 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio stipendija.

4. Stažuotę organizuojanti įmonė privalo teritorinei darbo biržai išduoti pažymą apie stažuotės trukmę ir stažuotės rezultatų įvertinimą. Tokią pačią pažymą stažuotę baigusiam asmeniui stažuotę organizuojanti įmonė ar įstaiga privalo išduoti tik esant rašytiniam šio asmens prašymui.

39¹ straipsnis. Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas

1. Neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas organizuojamas dvišalėje sutartyje, sudaromoje tarp teritorinės darbo biržos ir bedarbio, kurio neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytos kompetencijos bus pripažįstamos, numatytomis sąlygomis.

2. Teritorinė darbo birža, vadovaudamasi šio straipsnio 1 dalyje nurodyta sutartimi, bedarbiui išduoda dokumentą, kuriuo įsipareigoja sumokėti juridiniam asmeniui, turinčiam teisę pripažinti neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytas kompetencijas (toliau – kompetencijų pripažinimą organizuojantis asmuo), nurodytą pinigų sumą už neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimą.

3. Bedarbių neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas vykdomas kompetencijų pripažinimą organizuojančio asmens, kurį pasirenka pats bedarbis.

4. Bedarbiams skiriamos lėšos neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytoms kompetencijoms pripažinti negali viršyti 0,6 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio.

5. Bedarbių neformaliojo švietimo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų pripažinimas pagal šio straipsnio nuostatas gali būti organizuojamas ne daugiau kaip 3 kartus per vienus metus.

Papildyta straipsniu:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

40 straipsnis. Parama judumui

1. Paramos judumui tikslas – kompensuoti kelionės išlaidas į darbo, stažuotės atlikimo vietą ar į teritorinės darbo biržos organizuojamus konsultavimo grupėms užsiėmimus ir atgal:

1) bedarbiui įsidarbinus pagal darbo sutartį ar darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu;

2) bedarbiui dalyvaujant remiamojo įdarbinimo priemonėse arba stažuotėje;

3) bedarbiui dalyvaujant jo individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupėms užsiėmimuose;

4) darbdaviui, įdarbinusiam teritorinės darbo biržos siunčiamą bedarbį ir patiriančiam bedarbį, esant jo sutikimui, vežimo į darbo vietą ir atgal išlaidas.

2. Kelionės išlaidos kompensuojamos, kai asmuo dėl paramos judumui į teritorinę darbo biržą kreipiasi per 3 darbo dienas nuo įsidarbinimo arba dalyvavimo remiamojo įdarbinimo priemonėse ar stažuotėje pradžios ar po dalyvavimo konsultavimo grupėms užsiėmimuose ir kai nustatoma, kad asmens gyvenamoji vieta yra ne toje pačioje gyvenamojoje vietovėje, kurioje yra darbo, stažuotės atlikimo ar konsultavimo grupėms užsiėmimų vieta, ne ilgiau kaip 3 mėnesius nuo įsidarbinimo arba dalyvavimo remiamojo įdarbinimo priemonėse ar stažuotėje pradžios ir ne daugiau kaip 5 kartus vienos registracijos teritorinėje darbo biržoje laikotarpiu, dalyvavus bedarbį individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupėms užsiėmimuose. Kelionės išlaidos darbdaviui kompensuojamos, kai jis dėl paramos judumui į teritorinę darbo biržą kreipiasi per 3 darbo dienas nuo bedarbį įdarbinimo dienos ir kai nustatoma, kad įdarbinto bedarbį gyvenamoji vieta yra ne toje pačioje gyvenamojoje vietovėje, kurioje yra darbo vieta.

3. Paramos judumui dydis sudaro 33 procentus Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, jeigu asmens darbo užmokestis neviršija vieno Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, arba 25 procentus Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžio, jeigu asmens darbo užmokestis viršija vieną Lietuvos Respublikos Vyriausybės

patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydį, bet neviršija Lietuvos statistikos departamento paskelbto paskutinio ketvirčio šalies ūkio (neįtraukiant individualių įmonių darbo užmokesčio duomenų) darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio dydžio. Jeigu asmens darbo užmokestis viršija Lietuvos statistikos departamento paskelbtą paskutinio ketvirčio šalies ūkio (neįtraukiant individualių įmonių darbo užmokesčio duomenų) darbuotojų vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio dydį, parama judumui tokiam asmeniui neskiriama.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-941](#), 2017-12-21, paskelbta TAR 2017-12-29, i. k. 2017-21627

4. Kelionės išlaidų kompensacijų bedarbiui, dalyvaujančiam jo individualiame užimtumo veiklos plane numatytuose konsultavimo grupėms užsiėmimuose, stažuotėje, ir darbdaviui, patiriančiam bedarbio vežimo į darbo vietą ir atgal išlaidas, dydžiai nustatomi Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka, atsižvelgiant į atstumą tarp gyvenamosios vietos, teritorinės darbo biržos, darbo ar stažuotės atlikimo vietos ir transporto priemonės rūšį.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

41 straipsnis. Remiamasis įdarbinimas

1. Remiamojo įdarbinimo priemonės yra šios:

- 1) įdarbinimas subsidijuojant;
- 2) darbo įgūdžių įgijimo rėmimas.

2. Įgyvendinant remiamojo įdarbinimo priemones, darbdaviams, įdarbinusiems teritorinės darbo biržos siūstus asmenis, mokama subsidija darbo užmokesčiui, nurodytam įdarbinto asmens darbo sutartyje, ir nuo šio darbo užmokesčio apskaičiuotoms draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokoms iš dalies kompensuoti (toliau – subsidija darbo užmokesčiui). Jeigu įdarbinto asmens darbo sutartis sudaryta ne visam darbo laikui arba jis dirbo ne visą mėnesio darbo laiką, subsidijos darbo užmokesčiui dydis skaičiuojamas už faktiškai dirbtą laiką pagal apskaičiuotą ar darbo sutartyje nustatytą valandinį atlygį. Subsidijos darbo užmokesčiui dydis negali viršyti 2 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių. Subsidijos darbo užmokesčiui dydis, kai įdarbinami šio įstatymo 25 straipsnyje nurodyti asmenys, apskaičiuojamas procentais nuo įdarbinto asmens darbo užmokesčio ir nuo šio darbo užmokesčio apskaičiuotų draudėjo privalomojo valstybinio socialinio draudimo įmokų lėšų:

1) 75 procentai apskaičiuotų lėšų, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 25 straipsnio 1 ir 10 punktuose;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

2) 60 procentų apskaičiuotų lėšų, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 25 straipsnio 2 punkte;

3) 50 procentų apskaičiuotų lėšų, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 25 straipsnio 3–9 punktuose.

3. Asmeniui vienu metu gali būti taikoma tik viena iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų remiamojo įdarbinimo priemonių. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos remiamojo įdarbinimo priemonės gali būti derinamos su bedarbių profesiniu mokymu.

4. Darbdaviai, kurie, baigus įgyvendinti remiamojo įdarbinimo priemones ir mokėti subsidiją darbo užmokesčiui arba kuriems subsidijos mokėjimas buvo nutrauktas šio straipsnio 5 dalies 2 ir 4 punktuose nurodytais atvejais per 6 mėnesius atleido iš darbo bent vieną iš teritorinės darbo biržos siūstų asmenų, išskyrus asmenis, atleistus pagal Lietuvos Respublikos darbo kodeksą darbo sutarties šalims susitarus dėl išbandymo, darbuotojo iniciatyva be svarbių priežasčių ar dėl svarbių priežasčių, darbdavio iniciatyva dėl darbuotojo kaltės bei nesant darbo sutarties šalių valios, taip pat darbo sutarties pasibaigimo atvejus, kai subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimas buvo nutrauktas šio straipsnio 5 dalies 5 punkte nurodytu pagrindu, ar dėl darbuotojo mirties, pakartotinai dalyvauti remiamojo įdarbinimo priemonėse gali ne anksčiau kaip po 12 mėnesių baigus mokėti subsidiją darbo užmokesčiui įgyvendinant ankstesnę priemonę.

5. Subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimas nutraukiamas šiais atvejais:

1) pasibaigus subsidijos darbo užmokesčiui mokėjimo terminui, nustatytam remiamojo įdarbinimo įgyvendinimo sutartyse;

2) pasibaigus darbo sutarčiai, sudarytai įgyvendinant remiamojo įdarbinimo priemones;

3) įdarbintam asmeniui sulaukus senatvės pensijos amžiaus;

4) darbdaviui neišmokėjus viso įdarbintam asmeniui priklausančio darbo užmokesčio darbo sutartyje nustatytomis sąlygomis ir terminais ilgiau kaip 7 dienas;

5) įdarbintam asmeniui pradėjus dirbti pagal kitą darbo sutartį arba darbo santykiams prilygintų teisinių santykių pagrindu ar pradėjus dirbti savarankiškai;

6) įsiteisėjus teismo nutarčiai iškelti bankroto bylą subsidijos gavėjui arba kreditorių susirinkimui priėmus nutarimą bankroto procedūras vykdyti ne teismo tvarka;

7) įregistravus likviduojamos įmonės statusą Juridinių asmenų registre.

6. Subsidija darbo užmokesčiui nemokama kasmetinių, tikslinių atostogų laikotarpiu ar įdarbintam asmeniui tapus laikinai nedarbingam dėl ligos ar traumos, taip pat kitais teisės aktuose nustatytais atvejais, kai darbdavys nemoka darbo užmokesčio.

42 straipsnis. Įdarbinimas subsidijuojant

1. Įdarbinimas subsidijuojant, kurio tikslas yra įdarbinti teritorinės darbo biržos siųstą asmenį negrąžintinai kompensuojant darbdaviui dalį šio asmens darbo užmokesčio išlaidų, organizuojamas siekiant:

1) šio įstatymo 25 straipsnio 3–10 punktuose nurodytiems bedarbiams padėti įsitvirtinti darbo rinkoje arba įsidarbinti;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

2) šio įstatymo 25 straipsnio 1 punkte nurodytiems asmenims, kurie registruoti teritorinėje darbo biržoje kaip nedarbingi, ir šio įstatymo 25 straipsnio 2 punkte nurodytiems bedarbiams sudaryti specialias sąlygas išlikti darbo rinkoje.

2. Subsidijos darbo užmokesčiui, mokamos darbdaviams įdarbinant šio straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis, dydis apskaičiuojamas vadovaujantis šio įstatymo 41 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

3. Subsidija darbo užmokesčiui mokama:

1) iki 6 mėnesių, kai darbo sutartis sudaroma su asmenimis, nurodytais šio įstatymo 25 straipsnio 3–9 punktuose;

2) iki 24 mėnesių, kai darbo sutartis sudaroma su asmenimis, nurodytais šio įstatymo 25 straipsnio 2 ir 10 punktuose;

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

3) neterminuotai per visą darbo laikotarpį, kai įdarbinami asmenys, nurodyti šio įstatymo 25 straipsnio 1 punkte.

43 straipsnis. Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas

1. Darbo įgūdžių įgijimo rėmimas organizuojamas tiesiogiai darbo vietoje trūkstantiems darbo įgūdžiams įgyti asmenims, dalyvaujantiems šio įstatymo 37 straipsnyje nustatytame profesiniame mokyme arba jį baigusiams, ir asmenims, nurodytiems šio įstatymo 25 straipsnio 9 punkte.

2. Subsidijos darbo užmokesčiui, mokamos darbdaviams, organizuojantiems darbo įgūdžių įgijimo rėmimą ir įdarbinantiems šio straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis, dydis apskaičiuojamas vadovaujantis šio įstatymo 41 straipsnio 2 dalies nuostatomis.

3. Darbo įgūdžių įgijimo remiama trukmė – iki 12 mėnesių.

4. Kai darbdavio paskirti atsakingi asmenys darbo įgūdžių įgijimui organizuoti skiria daugiau kaip 20 procentų savo darbo laiko, darbdaviams gali būti iš dalies kompensuojamos darbo įgūdžių įgijimo tiesiogiai darbo vietoje organizavimo išlaidos, kurios sudaro:

1) ne daugiau kaip 20 procentų visos mokamos subsidijos darbo užmokesčiui už įdarbintus šio straipsnio 1 dalyje nurodytus asmenis, jeigu darbdavio paskirti atsakingi asmenys yra vyresni kaip 50 metų darbuotojai;

2) ne daugiau kaip 10 procentų visos mokamos subsidijos darbo užmokesčiui už įdarbintus asmenis kitais atvejais, negu nurodyti šios dalies 1 punkte.

44 straipsnis. Parama darbo vietoms steigti

1. Darbo vietoms steigti yra teikiama ši parama:

- 1) darbo vietų steigimo (pritaikymo) subsidijavimas;
- 2) vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas;
- 3) savarankiško užimtumo rėmimas.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta parama teikiama Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka teritorinės darbo biržos atrinktiems darbdaviams (toliau – subsidijos gavėjai) šio įstatymo 45, 46 ir 47 straipsniuose nurodytais atvejais ir nustatyta tvarka, mokant subsidiją su steigiamos darbo vietos darbo funkcijų vykdymu susijusioms darbo priemonėms ar techninės pagalbos priemonėms neįgaliesiems įsigyti, montuoti, pritaikyti ir nuosavybės teise valdomoms patalpoms, reikalingoms darbo vietai įrengti, remontuoti ar pritaikyti, kai planuojamos išlaidos patalpoms remontuoti ar pritaikyti neviršija 50 procentų visos subsidijos steigiamoms darbo vietoms dydžio.

3. Paramos darbo vietoms steigti dydis vienai darbo vietai negali viršyti 40 Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimaliosios mėnesinės algos dydžių sumos. Šis dydis taikomas tais atvejais, kai numatoma įsteigti darbo vietas ir įdarbinti šio įstatymo 45, 46 ir 47 straipsniuose nurodytus asmenis, nustatant jiems Lietuvos Respublikos darbo kodekse numatytą savaitės darbo laiko trukmę. Numatant įsteigti darbo vietas ir įdarbinti šio įstatymo 45, 46 ir 47 straipsniuose nurodytus asmenis nustatant jiems ne visą darbo dieną arba ne visą darbo savaitę, kaip tai nurodyta Lietuvos Respublikos darbo kodekse, išskyrus šio įstatymo 25 straipsnio 1, 2 ir 3 punktuose nurodytų asmenų, kurie dėl sveikatos būklės gali dirbti ne visą darbo dieną ar ne visą darbo savaitę, įdarbinimo atvejus, paramos dydis mažinamas proporcingai, atsižvelgiant į numatomą dirbti darbo laiką (valandas).

4. Panaikinę įsteigtą (pritaikytą) darbo vietą, subsidijos gavėjai, išskyrus sau darbo vietas įsteigusių subsidijos gavėjų mirties atvejus, turi teritorinei darbo biržai grąžinti:

1) visą subsidiją, kai darbo vieta panaikinama per 12 mėnesių laikotarpį nuo jos įsteigimo (pritaikymo) dienos;

2) 80 procentų subsidijos, kai darbo vieta panaikinama 13–24 mėnesį nuo jos įsteigimo (pritaikymo) dienos;

3) 50 procentų subsidijos, kai darbo vieta panaikinama 25–36 mėnesį nuo jos įsteigimo (pritaikymo) dienos.

5. Šio straipsnio 4 dalyje nurodytu darbo vietos panaikinimu laikomi atvejai, kai, nepraėjus 36 mėnesių laikotarpiui nuo darbo vietos įsteigimo dienos, atsiranda bent viena iš šių sąlygų:

1) darbo sutartis su įdarbintu asmeniu nutraukiama ir per 30 darbo dienų nuo darbo sutarties nutraukimo dienos į šią atsilaisvinusią darbo vietą nepriimamas nustatytus ar patikslintus kvalifikacinius reikalavimus atitinkantis teritorinės darbo biržos siunčiamas asmuo;

2) įdarbinto asmens darbo vietoje prastova ne dėl darbuotojo kaltės tęsiasi ilgiau kaip 30 kalendorinių dienų iš eilės arba įdarbintas asmuo neatvyksta į darbą ilgiau kaip 120 dienų iš eilės administracijos leidimu, taip pat jeigu jam darbo sutartyje nustatytomis sąlygomis ir terminais daugiau kaip du mėnesius iš eilės nemokamas visas jam priklausantis darbo užmokestis;

3) įdarbinto asmens darbo sutartyje keičiama darbo vieta ar funkcijos be teritorinės darbo biržos sutikimo (šiuo atveju darbo vieta laikoma panaikinta nuo darbo vietos ar funkcijų pakeitimo dienos);

4) neįgalusis ar bedarbis iki 29 metų, pradėjęs savo verslą sau įsteigtoje darbo vietoje, ilgiau kaip 120 dienų iš eilės arba daugiau kaip 140 dienų per pastaruosius 12 mėnesių nevykdo veiklos;

5) įsiteisėja teismo nutartis iškelti bankroto bylą subsidijos gavėjui arba kreditorių susirinkimas priima nutarimą bankroto procedūras vykdyti ne teismo tvarka ir dėl šios priežasties atleidžiami už subsidijos lėšas įsteigtose darbo vietose dirbę asmenys, o jeigu už subsidijos lėšas įsteigtos darbo vietos nebuvo užpildytos, darbo vieta laikoma panaikinta nuo teismo nutarties iškelti bankroto bylą įsiteisėjimo dienos arba kreditorių susirinkimui priėmus nutarimą bankroto procedūras vykdyti ne teismo tvarka;

6) kai priimamas sprendimas subsidijos gavėją likviduoti, darbo vieta laikoma panaikinta nuo likviduojamos įmonės statuso Juridinių asmenų registre įregistravimo dienos;

7) subsidijos gavėjas per 20 darbo dienų be pateisinamos priežasties neatsako į teritorinės darbo biržos raštu pateiktą kreipimąsi dėl informacijos, susijusios su darbo vietų steigimu, išlaikymu ar kontrole, pateikimo.

6. Subsidijos gavėjas privalo grąžinti teritorinei darbo biržai visą jam pervestą subsidiją, jeigu jis:

1) subsidiją panaudojo ne pagal paskirtį. Jeigu nustatoma, kad ne pagal paskirtį panaudota tik subsidijos dalis, privalo būti grąžinama ne pagal paskirtį panaudota subsidijos dalis;

2) neįsteigė (nepritaikė) darbo vietos iki vienos iš paramos darbo vietoms steigti priemonių įgyvendinimo ir finansavimo sutartyje nurodyto laikotarpio;

3) raštu praneša teritorinei darbo biržai apie atsisakymą vykdyti sutartinius įsipareigojimus arba jų nevykdo, jeigu prieš tai nors kartą jam buvo išsiųstas teritorinės darbo biržos įspėjimas apie sutartinių įsipareigojimų nevykdymą, išskyrus darbo vietos panaikinimo atvejį;

4) nevykdo šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytų reikalavimų;

5) nesudaro sąlygų teritorinei darbo biržai atlikti darbo vietos steigimo arba šioje darbo vietoje vykdomos veiklos 36 mėnesius nuo jos įsteigimo (pritaikymo) patikros vietoje ar, teritorinei darbo biržai pareikalavus, neteikia su sutarties vykdymu susijusios informacijos;

6) pateikė žinomai klaidingą informaciją apie tikslus ir išlaidas, kurioms buvo prašoma konkreti subsidija;

7) nuslėpė aplinkybes, svarbias priimant sprendimą skirti konkrečią subsidiją.

7. Subsidijos gavėjas privalo:

1) apmokėti ne mažiau kaip 35 procentus, išskyrus atvejus, kai įdarbinami neįgalieji (už kiekvieną neįgalų darbuotoją, kuriam nustatytas sunkus neįgalumo lygis ar neviršijantis 25 procentų darbingumo lygis (iki 2005 m. liepos 1 d. – I grupės invalidą), – 20 procentų; už neįgalų darbuotoją, kuriam nustatytas vidutinis neįgalumo lygis ar 30–40 procentų darbingumo lygis (iki 2005 m. liepos 1 d. – II grupės invalidą), – 30 procentų), darbo vietų steigimo (pritaikymo) išlaidų ir įsteigtą (pritaikytą) darbo vietą išlaikyti ne mažiau kaip 36 mėnesius nuo teritorinių darbo biržų siųstų asmenų įdarbinimo. Darbdavys savo sprendimu gali nustatyti didesnę, negu nurodyta šioje dalyje, nuosavų lėšų dalį, skiriamą darbo vietų steigimo (pritaikymo) išlaidoms apmokėti;

2) iki vienos iš paramos darbo vietoms steigti priemonių įgyvendinimo sutarčių pasirašymo dienos teritorinei darbo biržai pateikti šios sutarties galiojimo užtikrinimą ne mažiau kaip 50 procentų numatytos skirti subsidijos sumos sutarties galiojimo laikotarpiu;

3) valstybės ir nuosavoms lėšoms atsidaryti specialią sąskaitą Lietuvos Respublikoje ar kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje veikiančioje kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigoje, iš kurios atsiskaitymai vykdomi atliekant mokėjimo pavedimus;

4) darbo vietą įsteigti (pritaikyti) ir visiškai atsiskaityti su teritorine darbo birža už suteiktą subsidiją ne vėliau kaip per 10 mėnesių nuo vienos iš paramos darbo vietoms steigti priemonių įgyvendinimo sutarties pasirašymo dienos, išskyrus vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimo atvejį;

5) savo lėšomis apdrausti ilgalaikį materialųjį turtą, kuriam įsigyti steigiant darbo vietą ar ją pritaikant buvo naudota subsidija, maksimaliu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, nuo kurių draudžia subsidijos gavėjo pasirinkta draudimo bendrovė, ne mažiau kaip 36 mėnesius nuo darbo vietos įsteigimo dienos naudos gavėju nurodydamas teritorinę darbo biržą ir pateikti teritorinei darbo biržai draudimą įrodančius dokumentus.

8. Subsidijos gavėjas per 36 mėnesių laikotarpį nuo darbo vietos įsteigimo (pritaikymo) dienos be teritorinės darbo biržos sutikimo neturi teisės:

1) parduoti, įkeisti, išnuomoti, dovanoti ar kitaip perleisti arba kitaip suvaržyti teises į už subsidiją darbo vietai steigti įgytą turtą;

2) išvežti už Lietuvos Respublikos teritorijos ribų ilgalaikį materialųjį turtą, kurį įsigijo steigdamas (pritaikydamas) darbo vietas;

3) keisti įdarbinto asmens darbo vietą ar darbo funkcijas, nustatyti ne visą darbo laiką arba ne visą darbo savaitę, kaip tai nurodyta Lietuvos Respublikos darbo kodekse, jeigu to nebuvo numatęs paraiškoje subsidijai darbo vietai (vietoms) steigti gauti, išskyrus šio įstatymo 25 straipsnio 1, 2 ir 3 punktuose nurodytų asmenų, kurie dėl sveikatos būklės gali dirbti ne visą darbo dieną ar ne visą darbo savaitę, įdarbinimo atvejus.

9. Darbo vietai steigti (pritaikyti) ir asmeniui įdarbinti vienu metu gali būti taikomas tik vienas iš šio straipsnio 1 dalyje nurodytų paramos būdų. Darbdavys negali į už subsidijos darbo vietoms steigti lėšas įsteigtą (pritaikytą) darbo vietą įdarbinti asmens pagal remiamojo įdarbinimo priemones.

10. Teritorinei darbo biržai nustačius, kad darbdavys pažeidė šio straipsnio 6, 7 ir 8 dalies nuostatas, toks darbdavys kreiptis dėl paramos gavimo iš naujo gali ne anksčiau kaip nuo subsidijos grąžinimo dienos.

11. Sprendimus dėl subsidijų grąžinimo priima teritorinė darbo birža. Jos sprendimai gali būti skundžiami teismui.

45 straipsnis. Darbo vietų steigimo subsidijavimas

Darbo vietų steigimo (pritaikymo) subsidijavimas organizuojamas:

1) šio įstatymo 25 straipsnio 1 punkte nurodytų asmenų, kurie registruoti teritorinėje darbo biržoje kaip nedarbingi, ir šio įstatymo 25 straipsnio 2 ir 3 punktuose nurodytų bedarbių

neteterminuotam įdarbinimui remti steigiant naujas (atsižvelgiant į neįgaliųjų negalią pritaikant esamas) darbo vietas;

2) kai buvęs bedarbis, pradėjęs savo verslą ne vėliau kaip per 30 mėnesių nuo paskutinės registracijos teritorinėje darbo biržoje nutraukimo dienos, pirmą kartą darbo vietą steigia teritorinės darbo biržos siūstam bedarbiui įdarbinti.

46 straipsnis. Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas

1. Naujų darbo vietų steigimo bedarbiams įdarbinti projektų, padedančių sutelkti vietos bendruomenės ir socialinių partnerių pastangas didinti atskirų savivaldybių (seniūnijų) gyventojų užimtumą (toliau – vietinių užimtumo iniciatyvų projektai), įgyvendinimas organizuojamas bedarbių neteterminuotam įdarbinimui remti steigiant naujas darbo vietas.

2. Parama darbo vietoms steigti, įgyvendinant vietinių užimtumo iniciatyvų projektus, teikiama Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme nurodytiems smulkiojo ir vidutinio verslo subjektams, kuriuose mažiau kaip pusę balsų dalininkų susirinkime gali turėti valstybės, savivaldybių institucijos, įstaigos ir valstybės ar savivaldybių įmonės.

3. Vietinių užimtumo iniciatyvų projektai įgyvendinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytoje savivaldybių ar seniūnijų teritorijose, kuriose bedarbių dalis, skaičiuojant nuo darbingo amžiaus gyventojų, projektų įgyvendinimo laikotarpiu yra didesnė negu vidutiniškai šalyje, nedarbo pasekmėms švelninti.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

47 straipsnis. Savarankiško užimtumo rėmimas

1. Savarankiško užimtumo rėmimas organizuojamas šio straipsnio 3 dalyje nurodytiems asmenims, siekiant paremti darbo vietų steigimą sau.

2. Savarankiško užimtumo rėmimas organizuojamas, kai asmenys darbo vietas sau pirmą kartą steigia Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme apibrėžtose labai mažose įmonėse.

3. Subsidija darbo vietai steigti mokama, kai darbo vietą sau pirmą kartą steigia:

1) šio įstatymo 25 straipsnio 1 punkte nurodyti asmenys, kurie registruoti teritorinėje darbo biržoje kaip nedarbingi, ir šio įstatymo 25 straipsnio 2 ir 8 punktuose nurodyti bedarbiai;

2) asmuo, kurio atleidimo iš darbo pasekmėms švelninti naudojamos Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšos.

4. Šio straipsnio 3 dalyje nurodytiems asmenims subsidija darbo vietai steigti mokama šio įstatymo 44 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytomis sąlygomis ir tvarka, netaikant reikalavimo

apmokėti ne mažiau kaip 35 procentus darbo vietoms steigti (pritaikyti atsižvelgiant į neįgaliųjų negalią) reikalingų lėšų ir reikalavimo pateikti sutarties galiojimo užtikrinimą.

5. Teritorinės darbo biržos darbo ieškantiems asmenims, siekiantiems savarankiško užimtumo, organizuoja verslo pradmenų mokymą.

48 straipsnis. Užimtumo didinimo programos

1. Užimtumui didinti gali būti rengiamos šios programos:

- 1) nedarbo prevencijos;
- 2) imigrantų, tautinių mažumų integravimo į darbo rinką;
- 3) šio straipsnio 2 dalyje nurodytų asmenų užimtumo didinimo;
- 4) kitos.

2. Užimtumo didinimo programos gali būti rengiamos asmenims, kurie yra:

1) rūpintiniai, kuriems iki pilnametystės buvo nustatyta rūpyba, kol jiems sukaks 25 metai;

2) nėščios moterys, vaiko motina (įmotė) arba tėvas (įtėvis), vaiko globėjas, rūpintojas ir asmenys, faktiškai auginantys vaiką (įvaikį) iki 8 metų arba neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų (iki 2005 m. liepos 1 d. pripažintą vaiku invalidu), ir asmenys, prižiūrintys sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra;

3) grįžę iš laisvės atėmimo vietų, kai laisvės atėmimo laikotarpis buvo ilgesnis kaip 6 mėnesiai, jeigu jie kreipiasi į teritorinę darbo biržą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo grįžimo iš laisvės atėmimo vietų;

4) piniginės socialinės paramos gavėjai;

5) priklausomi nuo narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, baigę psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas, jeigu jie kreipiasi į teritorinę darbo biržą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programos baigimo;

6) prekybos žmonėmis aukos, baigusios psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programas, jeigu jos kreipiasi į teritorinę darbo biržą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo psichologinės socialinės ir (ar) profesinės reabilitacijos programos baigimo;

7) grįžę į Lietuvą nuolat gyventi politiniai kaliniai ir tremtiniai bei jų šeimų nariai (sutuoktinis, vaikai (įvaikiai) iki 18 metų), jeigu jie kreipiasi į teritorinę darbo biržą ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo grįžimo į Lietuvą nuolat gyventi dienos;

8) turintys pabėgėlio statusą ar kuriems yra suteikta papildoma ar laikinoji apsauga;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

9) asmenys, patiriantys socialinę riziką;

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

10) vyresni kaip 40 metų.

Papildyta straipsnio punktu:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

3. Sprendimą dėl šio straipsnio 1 dalyje nurodytų užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo, atsižvelgdamos į jų svarbą ir paskirtį, priima Lietuvos Respublikos Vyriausybė, ministerijos ir kitos valstybės institucijos, savivaldybių institucijos ir užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos, konsultuodamosi su socialiniais partneriais, organizacijų ir vietos bendruomenių atstovais, atstovaujančiais darbo ieškančių asmenų grupių interesams. Užimtumo didinimo programų rengimo ir jų finansavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

4. Įgyvendinant savivaldybių patvirtintas užimtumo didinimo programas, kurioms finansuoti naudojamos specialiųjų tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams lėšos, jų administravimui skiriama nuo 2 iki 4 procentų užimtumo didinimo programoms skirtų lėšų. Konkretų administravimui skiriamų lėšų procento dydį iki biudžetinių metų pradžios nustato socialinės apsaugos ir darbo ministras.

SEPTINTASIS SKIRSNIS

UŽIMTUMO RĖMIMO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO IR DARBO RINKOS PASLAUGŲ TEIKIMO ORGANIZAVIMAS IR FINANSAVIMAS

49 straipsnis. Užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimo ir darbo rinkos paslaugų teikimo organizavimas ir kontrolė

1. Darbo rinkos paslaugos teikiamos ir užimtumo rėmimo priemonės įgyvendinamos šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, organizuodama darbo rinkos paslaugų teikimą ir užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą, nustato užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų metinius veiklos tikslus ir uždavinius, skiria lėšų nustatytiems tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti, kontroliuoja, kaip naudojamos šios lėšos.

3. Lietuvos darbo birža įgyvendina Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustatytus metinius veiklos tikslus ir uždavinius, organizuodama teritorinių darbo biržų veiklą, kai šios teikia darbo rinkos paslaugas ir įgyvendina aktyvios darbo rinkos politikos priemones ar užimtumo didinimo programas, nustato teritorinių darbo biržų metinius veiklos tikslus ir

uždavinius, skiria lėšų nustatytiems tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti, kontroliuoja, kaip naudojamos šios lėšos.

4. Teritorinės darbo biržos įgyvendina aktyvios darbo rinkos politikos priemonės, sudarydamos su juridiniais ir fiziniais asmenimis šių priemonių įgyvendinimo sutartis, kurių standartines sąlygas tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė arba jos įgaliota institucija. Kaip darbdaviai laikosi darbo sutarčių, sudarytų su teritorinės darbo biržos siūstais asmenimis, ir šių sutarčių atitikties įsipareigojimams, nustatytiems teritorinės darbo biržos ir darbdavių sudarytose sutartyse dėl aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo, kontroliuoja Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija).

5. Ministerijos ir valstybės institucijos strateginiuose ar metiniuose veiklos planuose numato šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatytą užimtumo rėmimo priemonių įgyvendinimą.

50 straipsnis. Užimtumo rėmimo priemonių ir darbo rinkos paslaugų finansavimo šaltiniai

Darbo rinkos paslaugos ir užimtumo rėmimo priemonės finansuojamos iš Užimtumo fondo, valstybės ir savivaldybių biudžetų, Europos Sąjungos struktūrinių ir kitų fondų bei šaltinių. Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo lėšų naudojimo sąlygas ir tvarką nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

51 straipsnis. Užimtumo fondas

1. Užimtumo fondas yra piniginės lėšos.
2. Užimtumo fondo lėšos naudojamos:
 - 1) šio įstatymo 35 straipsnyje nustatytoms aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms;
 - 2) bendriems Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir tarptautiniams užimtumo rėmimo projektams finansuoti;
 - 3) kompensacijai už nedarbo socialinio draudimo įmokų pervedimą.

52 straipsnis. Užimtumo fondo lėšos

1. Užimtumo fondo lėšas sudaro:
 - 1) nedarbo socialinio draudimo lėšos šiame įstatyme nustatytoms aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms įgyvendinti, kurių dydis tvirtinamas Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatymu;
 - 2) užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančių įstaigų pajamos;

3) valstybės biudžeto lėšos, kurių dydis tvirtinamas Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu;

4) kitos lėšos.

2. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytas lėšas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytais terminais ir tvarka perveda Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai Užimtumo fondui sudaryti.

3. Pasibaigus finansiniams metams, nepanaudotos Užimtumo fondo lėšos įtraukiamos į kitų metų Užimtumo fondo lėšų sąmatą, jeigu Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme nenustatyta kitaip.

4. Užimtumo fondo lėšos kaupiamos ir saugomos Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos sąskaitoje.

5. Šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytas lėšas užimtumo politiką įgyvendinančios įstaigos perveda į Užimtumo fondo sąskaitą už praėjusį ketvirtį iki kito ketvirčio pirmo mėnesio 15 dienos.

53 straipsnis. Užimtumo fondo administravimas

1. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija administruoja Užimtumo fondo lėšas ir viešai skelbia, kaip jos naudojamos.

2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia Lietuvos Respublikos trišalei tarybai svarstyti Užimtumo fondo lėšų sąmatos projektą ir informaciją apie lėšų panaudojimą.

3. Lietuvos Respublikos trišalė taryba teikia pasiūlymus Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai dėl Užimtumo fondo lėšų sąmatos projekto ir lėšų panaudojimo.

4. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija tvirtina Užimtumo fondo lėšų sąmatą ir lėšų panaudojimo pagal šią sąmatą ataskaitą. Ji atsako už tinkamą šių lėšų paskirstymą.

5. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pagal patvirtintą Užimtumo fondo lėšų sąmatą perveda lėšas užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms įstaigoms.

6. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos pagal patvirtintas Užimtumo fondo lėšų sąmatas disponuoja iš Užimtumo fondo gautomis lėšomis ir kas ketvirtį teikia Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai veiklos ataskaitas ir gautų lėšų panaudojimo finansines ataskaitas.

7. Užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančios įstaigos atsako už tinkamą iš Užimtumo fondo gautų lėšų panaudojimą.

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina Užimtumo fondo lėšų sąmatos sudarymo ir naudojimo taisykles.

54 straipsnis. Valstybės lėšų finansinė kontrolė

1. Darbo rinkos paslaugoms ir užimtumo rėmimo priemonėms finansuoti ir užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms įstaigoms išlaikyti bei jų plėtrai finansuoti skirtų valstybės lėšų (Užimtumo fondo, valstybės biudžeto ir kitų šaltinių) finansinę kontrolę atlieka Valstybės kontrolė ir kitos teisės aktų nustatyta tvarka įgaliotos valstybės institucijos.

2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, pasibaigus finansiniams metams, ne vėliau kaip per 4 mėnesius viešai skelbia informaciją apie valstybės lėšų panaudojimą, nurodydama šių lėšų panaudojimą atskiroms aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms ir užimtumo didinimo programoms įgyvendinti, nedarbo socialinio draudimo išmokoms mokėti, užimtumo rėmimo politiką įgyvendinančioms įstaigoms išlaikyti ir darbo rinkos paslaugoms teikti.

IV SKYRIUS

NELEGALUS DARBAS, NEDEKLARUOTAS DARBAS, NEDEKLARUOTA SAVARANKIŠKA VEIKLA IR UŽSIENIEČIŲ ĮDARBINIMO TVARKOS PAŽEIDIMAI

55 straipsnis. Institucijos, vykdančios nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos kontrolę

Nelegalaus darbo, nedeklaruoto darbo ir nedeklaruotos savarankiškos veiklos prevenciją vykdo, patikrinimus, grindžiamus rizikos vertinimu, atlieka Valstybinė darbo inspekcija, Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Valstybinė mokesčių inspekcija), Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Vidaus reikalų ministerijos ir policija, vadovaudamosi jų veiklą reglamentuojančiais teisės aktais.

56 straipsnis. Nelegalus darbas ir atsakomybė už jį

1. Nelegaliu darbu laikomos fizinio asmens (darbuotojo) pavaldžiai kitam asmeniui (darbdaviui) ir jo naudai atlygintinai atliekamos darbo funkcijos, kai:

1) darbdavys nesudaro darbo sutarties raštu arba nepraneša Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinei įstaigai mažiausiai prieš vieną darbo dieną iki darbo pradžios apie darbuotojo priėmimą į darbą;

2) dirba asmuo, kuris nėra Europos Sąjungos pilietis, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 20 straipsnio 1 dalyje, ir nėra asmuo, kuris pagal Europos Sąjungos teisės aktus naudojasi judėjimo laisve (toliau – trečiosios šalies pilietis), įdarbintas nesilaikant norminių teisės aktų, reglamentuojančių trečiųjų šalių piliečių įdarbinimą, nustatytos tvarkos.

2. Darbdavys nelaikomas pažeidusiu šio straipsnio 1 dalies 2 punktą, jeigu, įdarbindamas trečiosios šalies pilietį, įvykdo šias sąlygas:

1) ne vėliau kaip prieš vieną darbo dieną iki numatytos darbo sutarties sudarymo dienos yra gautas leidimas gyventi Lietuvos Respublikoje ar kitas dokumentas, suteikiantis teisę būti ar gyventi Lietuvos Respublikoje, ir leidimas dirbti Lietuvos Respublikoje;

2) darbo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu saugo šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų dokumentų kopijas ir pateikia jas Valstybinei darbo inspekcijai, Migracijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Migracijos departamentas) ar kitai šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytai institucijai jų reikalavimu.

3. Šio straipsnio 2 dalies nuostatos netaikomos, kai darbdavys žinojo, kad leidimas gyventi Lietuvos Respublikoje ar kitas dokumentas, suteikiantis teisę būti ar gyventi Lietuvos Respublikoje, ir leidimas dirbti Lietuvos Respublikoje buvo suklastoti.

4. Šio įstatymo 55 straipsnyje nurodyta institucija, nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką:

1) jeigu darbo santykiai nėra pasibaigę, įpareigoja darbdavį sudaryti su nelegaliai dirbusiu asmeniu darbo sutartį raštu ir pranešti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos teritorinei įstaigai, kad darbo sutartis sudaryta ir darbuotojas priimtas į darbą;

2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulytą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas buvo sumokėtas;

3) šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį.

5. Šio įstatymo 55 straipsnyje nurodyta institucija, nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą pažeidimą, neatsižvelgdama į formalią nelegaliai dirbančio ir (ar) nelegalų darbą leidusio dirbti asmens veiklos išraišką:

1) įpareigoja darbdavį nutraukti darbo santykius su nelegaliai dirbančiu asmeniu per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo;

2) įpareigoja darbdavį sumokėti nelegaliai dirbusiam asmeniui sulytą atlyginimą už darbą, išskyrus atvejį, kai šis atlyginimas jau buvo sumokėtas;

3) įpareigoja darbdavį sumokėti visas šioje dalyje numatytų sumų pervedimo į šalį, į kurią grįžo ar buvo grąžintas trečiosios šalies pilietis, išlaidas ir trečiosios šalies piliečio grąžinimo išlaidas;

4) šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį

pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį asmenį;

5) perduoda informaciją apie nelegaliai dirbantį ar dirbusį asmenį Migracijos departamentui.

6. Be šio straipsnio 5 dalyje numatytų pasekmių, darbdaviams, padariusiems šio straipsnio 1 dalies 2 punkte numatytą pažeidimą, gali būti taikomi:

1) apribojimas dalyvauti viešuosiuose pirkimuose Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka;

2) teisės gauti subsidijas, išmokas ar kitą valstybės pagalbą, įskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą ir kitą paramą, išskyrus tiesioginę Europos Sąjungos paramą, atėmimas iki 5 metų Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka;

3) įpareigojimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka grąžinti tam tikrą dalį arba visas per 12 mėnesių laikotarpį iki nelegalaus darbo nustatymo suteiktų subsidijų, išmokų ar kitos valstybės pagalbos, įskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą ir kitą paramą, išskyrus tiesioginę Europos Sąjungos paramą, lėšas.

7. Jeigu darbdavys, nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį dirbti tam tikro darbo, yra subrangovas, tiesioginis jo rangovas yra subsidiariai atsakingas už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą, išskyrus atvejį, kai jis raštu iš subrangovo pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Jeigu rangovas ar kiti subrangovai žinojo apie tai, kad darbdavys yra nelegaliai įdarbinęs trečiosios šalies pilietį, jie taip pat yra subsidiariai atsakingi už šio straipsnio 5 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytų piniginių įpareigojimų įvykdymą. Subsidiari rangovo ar kitų subrangovų atsakomybė reiškia tai, kad tiek šio įstatymo 55 straipsnyje nurodyta institucija, tiek nelegaliai dirbęs trečiosios šalies pilietis turi teisę nukreipti savo piniginių reikalavimą į juos ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo tos dienos, kai suėjo jų piniginių reikalavimo darbdaviui terminas, tačiau darbdavys jų piniginių reikalavimo nepatenkino arba patenkino nevisiškai. Šio įstatymo 55 straipsnyje nurodyta institucija taip pat skiria baudą rangovui nuo 868 iki 2 896 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį, išskyrus atvejį, kai rangovas raštu iš subrangovo pareikalavo pateikti trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo dokumentus, nurodytus šio straipsnio 2 dalyje, ir ėmėsi priemonių jų teisingumui patikrinti. Tokie patys veiksmai, padaryti rangovo, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą rangovui nuo 2 896 iki 5 792 eurų už kiekvieną nelegaliai dirbusį trečiosios šalies pilietį.

8. Nelegaliai dirbę asmenys turi teisę reikalauti jiems priklausančio nesumokėto darbo užmokesčio darbo ginčams dėl teisės nagrinėti Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka.

9. Šio straipsnio 4 dalies 2 punkte, 5 dalies 2 ir 3 punktuose ir 8 dalyje nurodytais atvejais laikoma, kad nelegalaus darbo santykiai tęsiasi 3 mėnesius iki nelegalaus darbo fakto nustatymo dienos, o darbuotojui mokama nelegalaus darbo fakto nustatymo dieną galiojanti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta minimalioji mėnesinė alga. Ši nuostata netaikoma tais atvejais, kai šio įstatymo 55 straipsnyje nurodyta institucija ar darbuotojas įrodo didesnio darbo užmokesčio mokėjimą arba darbdavys, pripažindamas nelegalų darbą, įrodo trumpesnį nelegalaus darbo laikotarpį.

10. Šio straipsnio 4 dalies 3 punkte, 5 dalies 4 punkte ir 7 dalyje nurodyta bauda skiriama, jeigu padaryta veika neužtraukia atsakomybės fiziniam ar juridiniam asmeniui pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą ar Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

57 straipsnis. Užsieniečių įdarbinimo tvarkos pažeidimai ir atsakomybė už juos

1. Užsieniečių įdarbinimo tvarkos pažeidimais laikomi darbdavio, įdarbinusio trečiosios šalies pilietį, veiksmai, kai jis:

1) ne vėliau kaip prieš vieną darbo dieną iki numatytos darbo sutarties sudarymo dienos nepareikalauja iš trečiosios šalies piliečio pateikti galiojantį leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje ar kitą dokumentą, suteikiantį teisę būti ar gyventi Lietuvos Respublikoje, ir leidimą dirbti Lietuvos Respublikoje;

2) darbo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu nesaugo šio įstatymo 56 straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytų dokumentų kopijų ir (ar) nepateikia jų Valstybinei darbo inspekcijai, Migracijos departamentui ar kitoms šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytoms institucijoms jų reikalavimu;

3) *neteko galios.*

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

2. Valstybinė darbo inspekcija, nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą, šio įstatymo nustatyta tvarka skiria baudą darbdaviui nuo 200 iki 400 eurų už kiekvieną padarytą pažeidimą. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 400 iki 800 eurų už kiekvieną padarytą pažeidimą.

Straipsnio dalies pakeitimai:

58 straipsnis. Nedeklaruotas darbas ir atsakomybė už jį

1. Nedeklaruotu darbu vadinamos fizinio asmens (darbuotojo) pavaldžiai kitam asmeniui (darbdaviui) ir jo naudai atlygintinai atliekamos darbo funkcijos, kai Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka darbo laiko apskaitos dokumentuose nėra pažymėta:

- 1) darbuotojo dirbti viršvalandžiai;
- 2) darbuotojo darbo laikas švenčių dieną, poilsio dieną, jeigu jis nenustatytas pagal grafiką;
- 3) darbuotojo darbo laikas naktį.

2. Prievolę apskaityti šio straipsnio 1 dalyje nurodytų darbuotojo darbo funkcijų atlikimą darbdavys privalo įvykdyti iki kitos darbo dienos darbovietėje pabaigos, išskyrus atvejį, kai darbuotojas laikinai, bet ne ilgiau kaip 5 darbo dienas, dirba kitoje vietoje, negu yra darbovietė. Tokiu atveju darbo funkcijos atlikimas turi būti apskaitytas ne vėliau kaip kitą dieną po darbo funkcijos atlikimo kitoje vietoje pabaigos. Jeigu darbuotojas ilgiau kaip 5 darbo dienas dirba kitoje darbo vietoje, prievolė apskaityti darbuotojo darbo funkcijos atlikimą turi būti įvykdyta ne vėliau kaip praėjus savaitei nuo jos atlikimo.

3. Valstybinė darbo inspekcija, nustačiusi, kad darbdavys padarė šio straipsnio 1 dalyje numatytą pažeidimą:

- 1) įpareigoja darbdavį atkurti iškreipiamas ar slepiamas aplinkybes, dėl kurių buvo konstatuotas nedeklaruotas darbas;
- 2) skiria baudą darbdaviui nuo 200 iki 600 eurų. Tokie patys veiksmai, padaryti darbdavio, jau bausto už šį pažeidimą per pastaruosius 2 metus, užtraukia baudą darbdaviui nuo 600 iki 1 200 eurų.

Straipsnio punkto pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

4. Darbuotojai, kurių atliktos darbo funkcijos Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka darbo laiko apskaitos dokumentuose nebuvo pažymėtos, turi teisę reikalauti jiems nesumokėto darbo užmokesčio darbo ginčams dėl teisės nagrinėti Lietuvos Respublikos darbo kodekso nustatyta tvarka.

5. Šio straipsnio 3 dalies 2 punkte nurodyta bauda skiriama, jeigu padaryta veika neužtraukia atsakomybės fiziniam asmeniui pagal Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksą.

Papildyta straipsnio dalimi:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

59 straipsnis. Nedeklaruota savarankiška veikla ir jos teisinės pasekmės

1. Nedeklaruota savarankiška veikla yra fizinio asmens veikla, atitinkanti individualios veiklos požymius, tačiau asmuo ją vykdo:

- 1) neįsiregistravęs mokesčių įstatymų nustatyta tvarka;
- 2) įsiregistravęs mokesčių įstatymų nustatyta tvarka, bet nedeklaruodamas pajamų arba deklaruodamas mažesnes pajamas, negu faktiškai gavo iš tokios individualios veiklos.

2. Nedeklaruotą savarankišką veiklą vykdančias fizinis asmuo atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

60 straipsnis. Baudos skyrimas

1. Šio įstatymo 56 straipsnyje numatytų pažeidimų bylas nagrinėja ir baudas skiria šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytos institucijos. Šio įstatymo 57 ir 58 straipsniuose numatytų pažeidimų bylas nagrinėja ir baudas skiria Valstybinė darbo inspekcija. Šie pažeidimai tiriami, pažeidimų protokolai surašomi ir bylos nagrinėjamos *mutatis mutandis* vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu.

2. Šio įstatymo 55 straipsnyje nurodyta institucija, skirdama šio įstatymo 56, 57 ir 58 straipsniuose numatytą baudą, jos dydį nustato pagal baudos minimumo ir maksimumo vidurkį, atsižvelgdama į tai, ar yra darbdavio – juridinio ar fizinio asmens – atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių. Jeigu yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, baudos dydis mažinamas nuo vidurkio iki minimumo, jeigu yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, baudos dydis didinamas nuo vidurkio iki maksimalaus dydžio. Kai yra atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, bauda skiriama atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą. Baudos dydžio mažinimas ar didinimas turi būti motyvuotas. Bauda išieškoma į valstybės biudžetą.

3. Atsakomybę lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo, padaręs pažeidimą, užkirto kelią žalingoms pažeidimo pasekmėms, iki pažeidimo tyrimo pradžios pažeidimą nutraukė, pripažino padaręs pažeidimą, padėjo įgaliotiems pareigūnams atlikti pažeidimo tyrimą, geranoriškai atlygino žalą, taip pat labai sunki juridinio asmens finansinė padėtis.

4. Atsakomybę sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad asmuo trukdė atlikti pažeidimo tyrimą, slėpė padarytą pažeidimą, tęsė pažeidimą, nepaisydamas šio įstatymo 55 straipsnyje nurodytų institucijų įgaliotų pareigūnų įpareigojimo nutraukti neteisėtus veiksmus.

5. Šio įstatymo 56, 57 ir 58 straipsniuose numatytos baudos gali būti skiriamos ne vėliau kaip per 2 metus nuo pažeidimo padarymo dienos, o trunkamojo pažeidimo atveju – per 2 metus nuo jo paaikšėjimo dienos.

6. Baudos skyrimas gali būti ginčijamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Straipsnio pakeitimai:

Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024

V SKYRIUS

ATSAKOMYBĖ IR GINČŲ DĖL UŽIMTUMO RĖMIMO PRIEMONIŲ ĮGYVENDINIMO IR DARBO RINKOS PASLAUGŲ TEIKIMO NAGRINĖJIMAS

61 straipsnis. Atsakomybė

Nustačius, kad asmeniui buvo pritaikytos užimtumo rėmimo priemonės pagal neteisingai įformintus ar suklastotus dokumentus arba dėl žinomai neteisingos informacijos pateikimo arba jos nepateikimo, asmens dalyvavimo užimtumo rėmimo priemonėse išlaidos, kurios buvo finansuotos šiame įstatyme nustatyta tvarka ir lėšomis, arba išlaidos, atsiradusios atlikus kitus neteisėtus veiksmus, įstatymų nustatyta tvarka išieškomos iš kaltų asmenų, išdavusių ar pateikusių šiuos dokumentus arba duomenis, ir kitų kaltų asmenų.

62 straipsnis. Ginčų nagrinėjimas

Ginčai dėl šio įstatymo taikymo nagrinėjami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

63 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2017 m. liepos 1 d.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-143](#), 2016-12-20, paskelbta TAR 2016-12-28, i. k. 2016-29772

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2017 m. birželio 30 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Straipsnio dalies pakeitimai:

Nr. [XIII-143](#), 2016-12-20, paskelbta TAR 2016-12-28, i. k. 2016-29772

3. Darbdavių pasiūlymai ar paraiškos, pateikti iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, priimami pagal jų pateikimo dieną galiojusias Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo Nr. X-694 su visais pakeitimais ir papildymais bei šio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatas, taip pat sutartims, sudarytoms iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos, taikomos Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymo Nr. X-694 su visais pakeitimais ir papildymais bei šio įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatos, galiojusios sutarčių sudarymo metu.

64 straipsnis. Įstatymo pripažinimas netekusiu galiu

Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos užimtumo rėmimo įstatymą Nr. X-694 su visais pakeitimais ir papildymais.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL 2006 L 376, p. 36).
2. 2009 m. gegužės 25 d. Tarybos direktyva 2009/50/EB dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir apsigyvenimo sąlygų siekiant dirbti aukštos kvalifikacijos darbą (OL 2009 L 155, p. 17).
3. 2009 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/52/EB, kuria numatomi sankcijų ir priemonių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams būtiniausi standartai (OL 2009 L 168, p. 24).
4. 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/98/EB dėl vienos prašymų išduoti vieną leidimą trečiųjų šalių piliečiams gyventi ir dirbti valstybės narės teritorijoje pateikimo procedūros ir dėl valstybėje narėje teisėtai gyvenančių trečiųjų šalių darbuotojų bendrų teisių (OL 2011 L 343, p. 1).
5. 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/36/ES dėl trečiųjų šalių piliečių atvykimo ir buvimo tikslu dirbti sezoniniais darbuotojais sąlygų (OL 2014 L 94, p. 375).
6. 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/54/ES dėl priemonių, kad darbuotojai galėtų lengviau naudotis laisvo darbuotojų judėjimo teisėmis (OL 2014 L 128, p. 8).

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-143](#), 2016-12-20, paskelbta TAR 2016-12-28, i. k. 2016-29772
Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 63 straipsnio pakeitimo įstatymas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-416](#), 2017-06-06, paskelbta TAR 2017-06-14, i. k. 2017-10024
Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 12, 13, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 29, 31, 32, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 46, 48, 56, 57, 58, 60 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 39-1 straipsniu įstatymas
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-890](#), 2017-12-14, paskelbta TAR 2017-12-28, i. k. 2017-21492

Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 III skyriaus pirmojo skirsnio pavadinimo ir 12, 20, 36, 37 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 12-1 straipsniu įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-941](#), 2017-12-21, paskelbta TAR 2017-12-29, i. k. 2017-21627

Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 13, 16, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 35, 37, 38, 39, 39-1, 40, 41, 42, 44, 45, 47, 48 ir 49 straipsnių pakeitimo įstatymas